Dehqon elkasiga dunyo tayanar

ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-иқтисодий газетаси

Muassis O'zbekiston Respublikasi Qishloq va suv xo'jaligi vazirligi

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1997 йил 5 ДЕКАБРЬ. ЖУМА №96 (5.866). Сотувда эркин нархда

8 декабрь — Ўзбекистон Республикаси Конституцияси куни

Қарши туманидаги С. Раҳимов номли хўжалик деҳқонлари ҳосилдан бўшаган майдонларни пешма-пеш шудгор қилмоқдалар. Бунинг учун барча иш кучи, техника сафарбар қилинган. Шудгорлашни сифатли ўтказиш ва бу муҳим тадбирни қисқа муддатда якунлаш асосий вазифа қилиб қўйилган.

Суратда: хўжалик раҳбари Суюн Абдиев (ўртада), бригада бошлиғи Баҳодир Шодмонов ва механизатор Сувон Ҳамдамовлар иш сифатини кўздан кечирмоқдалар.

Ш. ШАРОПОВ олган сурат. (ЎзА).

ХАТОЛАРНИ КИМЛАР ТАКРОРЛАЯПТИ?

Кейинги пайтда республикамиз чорвачилигида бир қатор хатоликларга йўл қўйилдики, бу моллар бош сонининг камайиши, гўшт, сут етиштиришни озайишига олиб келди. Умуман тармоқда ишлар орқага кетди. Айниқса, фермаларни хусусийлаштириш борасида йўл қўйилган камчиликлар унга асосий сабаб бўлди. Жойлардаги кўпгина хўжалик раҳбарлари, тармоққа мутасадди бошлиқлар, туман ҳокимлари бу ниҳоятда масъулиятли ишга бепарволик ва совуққонлик билан муносабатда бўлдилар. Энг афсусланарли томони шунда бўлдики, бу борадаги ҳукумат қарорларини тўғри тушунмадилар. Раҳбарларнинг кўпчилиги қандай бўлмасин чорвадан қутилишнинг пайида бўлишди. Сут-товар фермалари ўрнида ташкил бўлган ҳиссадорлик жамиятларига мутахассислиги чорвачиликка мутлақо тўғри келмайдиган, ҳатто соҳани тушунмайдиган кишилар ҳам қўйилди. Агар етакчи соҳани билмаса, ундан узоқ бўлса қандай иш юритиши мумкин?

Мулк шаклининг янги тури ҳисобланган ҳиссадорлик жамиятларига жойлардаги раҳбарлар бегона кўз билан қарай бошладилар. Ҳатто уларнинг баъзилари янги жамоа бошлиқларини ўзларига рақиб сифатида қабул қилишди. Ажратилиши зарур бўлган техника воситалари, ер, биноларнинг лозим даражада берилмаслиги, ҳатто уларнинг ишига тўғаноқ бўлиш ҳоллари ҳам бўлди. Хуллас, кўпгина сабаблар туфайли тармоқда иқтисодий ислоҳотларнинг натижаси оз бўлди. Шу боис айни пайтда кўпгина жойлардаги фермалар қайтадан хўжаликлар ихтиёрига қайтарилди.

Лекин ҳамма жойда ҳам аҳвол шундайми, ислоҳотлар кўзланган натижани бермадими деган ҳақли савол туғилади. Йўқ, албатта. Ишга астойдил киришилган, тадбиркорлик билан иш юритилган, амалга оширилаётган ислоҳотлар моҳиятини тўғри тушуниб, жорий қилган раҳбарлар бўлган жойларда натижа чакки бўлмади. Кўрсаткичлар йилдан-йилга яхшиланиб бораяпти.

Масалан, Элликқалъа, Самарқанд, Тойлоқ ва бошқа бир қанча туманларни шундайлар қаторига киритиш мумкин.

Мазкур туманларда тармоққа алоқадор бўлган етакчилар ва раҳбарлар ўтказилаётган ислоҳотлар моҳиятини тўғри тушуниб етишди. Ишга виждонан ёндошилди. Энг муҳими, туман ҳокимлари амалга оширилаётган масъулиятли вазифаларни ўзлари назорат қилишди. Улар давр талабини, ҳукуматимизнинг бу борадаги сиёсатини тўғри тушунишди. Шу боис мулк шаклининг янги турида фаолият юритаётган жамоаларда кўрсаткичлар яхшиланиб бормоқда. Тўғри, янги шароитда ишлашга кўника олмаган, ислоҳотни тўла тушуниб етмаган жамият бошлиқлари ҳам бўлди. Лекин уларнинг ўрнига тезликда уддабурон тадбиркор кишилар қўйилди. Шу боис уларда ҳам натижалар дуруст бўляпти.

Қораўзак, Шовот, Термиз, Томди туманларида ҳам кейинги вақтда ижобий ўзгаришлар кўзга ташланмоқда. Мазкур туманлардаги жорий йилнинг ўн ойлигидаги баъзи кўрсаткичларни ўтган йилнинг шу даври билан таққосланганда буни сезиш мумкин. Сут, гўшт етиштириш, моллар бош сонида ўсишга эришилаяпти. Демак, ушбу жамоаларда ҳам ишга астойдил киришилаяпти.

Лекин ҳамон ўтказилаётган ислоҳотлар моҳиятини тўла тушуниб етмаслик, тармоққа нисбатан бепарволик, совуққонлик, масъулиятсизлик ҳоллари мавжуд. Яқинда республика Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигининг ҳайъат йиғилишида баъзи туманлардаги чорвачиликнинг аҳволи батафсил ўрганиб чиқилиб, у муҳокама қилинди. Беруний, Булоқбоши, Жондор, Ғаллаорол, Нишон, Навбаҳор, Поп, Челак, Ангор, Мирзаобод, Янгийўл, Охунбобоев, Урганч туманларидаги аҳвол билан танишилди.

Таҳлиллар шуни кўрсатаяптики, юқоридаги туманларнинг кўпчилик хўжаликларида моллар бош сони, маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмлари ва маҳсулдорлик кескин камайиб кетиб, соҳада оғир иқтисодий аҳвол вужудга келган. Бунинг асосий сабаблари озуқа етиштириш миқдорини кўпайтиришга, молларни талаб даражасида сифатли ем-хашак билан таъминлашга эътибор берилмаганлиги, умуман тармоққа эътиборнинг озлиги бўлмоқда.

Жорий йилнинг ўн ойида моллар парваришидаги нуқсонлар туфайли ҳар бир сигирдан Челак туманида 367 килограмм, Ғаллаоролда 291 килограмм сут соғиб олинган. Ғаллаорол туманидаги «Истиқлол» хўжалигида 77 бош сигирнинг маҳсулдорлиги 79 килограммни ташкил қилиб, ҳар бир говмишдан кунига ўртача 263 граммдан сут соғиб олинган, холос.

Наслчилик ишларига эътибор берилмаганлиги, молларни сунъий қочиришга масъулиятсизлик билан ёндошилганлиги туфайли жониворлар бош сонининг камайиш ҳоллари рўй бермоқда. Ҳар юз бош сигирдан Челак туманида 22 бош, Жондордаги «Бухоро» хўжалигида 7 бош бузоқ олинганлигини қандай баҳолаш мумкин? Наслчиликни яхши йўлга қўймасдан туриб, моллар бош сонини кўпайтириш мумкинлигини наҳотки тармоққа мутасадди

Тармоқ таҳлили

раҳбарлар, мутахассислар тушуниб етишмаса!?

Сигирларнинг бош сони ҳам кўп жойларда камайиб кетмоқда. Жорий йилнинг ўтган ўн ойлигини 1996 йилнинг шу даври билан таққосласак аҳвол ойдинлашади. Масалан, Янгийўл туманида 435 бош, Ғаллаоролда 414 бош, Охунбобоевда 345 бош камайганлигини, Навбаҳор туманида эса 32 фоизга озайганлигини кўриш мумкин. Наҳотки, мазкур туманлардаги мутахассислар, тармоққа алоқадор раҳбарлар моллар бош сонининг камайишига бефарқ қарашса?!

Қорамолларни гўштга топшириш масаласида ҳам бир қатор камчиликларга йўл қўйилмоқда. Бу асосан жониворларни озиқлантириш ва уларни парваришлаш қоидаларига риоя этилмаганлиги сабабли рўй бераяпти. Натижада ўта енгил вазнли моллар тайёрлов ташкилотларига сотилмоқда. Масалан, Охунбобоев туманида 854 бош қорамолдан ҳар бирининг ўртача вазни 197 килограммдан сотилганлиги натижасида 130 тонна тирик вазндаги гўшт ишлаб чиқарилмади. Ғаллаорол туманидаги «Соҳибкор» хўжалигида 33 бош қорамолнинг ҳар бири ўртача 136 килограммдан тош босди, бу ўтган йилга нисбатан 101 килограммга камдир. Демак, бир йил ичида кўрсаткич 100 килограммдан зиёдга камайган.

Моллар маҳсулдорлигини пасайиши гўшт ва сут ишлаб чиқаришининг камайишига олиб келмоқда. Жорий йилнинг ўтган ўн ойлигида гўшт етиштириш бўйича Челак туманида 48 фоиз, Мирзаободда 56 фоиз, Навбаҳорда 50, Берунийда 51 фоизга, сут ишлаб чиқариш эса Қўшкўпирда 54 фоиз, Челакда 52 фоиз, Янгийўлда 21 фоиз камайишига йўл қўйилди. Бундай ҳолга чек қўйиш йўли дарҳол излаб топилмаса, аҳвол янада ёмонлашиши мумкин.

Афсуски, айрим туманларда вужудга келган муаммоларни чуқур ўрганиш, унинг сабабларини билиб, уларни ҳал этиш, хуллас ишга астойдил киришиш ўрнига маълумотларни бўрттириб кўрсатиш, шу билан сохта обрў орттириш ҳоллари ҳам мавжуд. Наҳотки, улар бундай ҳолнинг миси барибир чиқишини билишмаса?!

Айрим туманлардаги раҳбарлар ўтган йили озуқани оз жамғариб, қишда ем-хашак етмай, жониворлар қийналганидан бу йил ҳам ўзларига хулоса чиқариб олмаганга ўхшайдилар. Сабаби жорий йилда ҳам кўп жойларда етарли даражада ем-хашак тайёрланмади. Боиси ёз пайтида ердан унумли фойдаланилмади. Такрорий, оралиқ экинлари экилмади. Экилган жойларда эса парвариш яхши бўлмай, мўлжалдаги озуқа олинмади. Бу борадаги рақамларни таҳлил қилар экансиз бултурги аҳвол яна такрорланаётганига ишонч ҳосил қиламиз. Поп туманида дағал хашак ўтган йилга нисбатан 3022 тонна, сомон 3791 тонна, сенаж 8446 тонна, силос 2178 тонна, лавлаги 400 тонна оз тайёрланган. Нишонда қишловнинг 78 кунига, Челакда 90 кунига, Мирзаобод ва Жондорда 96 кунига етадиган даражада озуқа жамғарилган, холос. Агар буни ҳар бир шартли молга тақсимлайдиган бўлсак, масала янада ойдинлашади. Бу кўрсаткич Челак туманидаги «Каттатурк» жамоа хўжалигида 6,8, «Халқобод» хўжалигида 3,7, Охунбобоев туманидаги А. Ниёзов номли жамоа хўжалигида 6,7, Булоқбоши туманидаги А. Навоий номли хўжаликда 8,7 центнер озуқа бирлиги даражасида эканлиги аниқланади.

Баъзи жойларда бу борадаги аҳволни кўриб ёқа ушлаш мумкин. Мавжуд жамғарилган ем-хашакнинг сотиб юборилганлигини қандай изоҳлаш мумкин? Навбаҳор туманидаги «Гигант» хўжалигида худди шундай воқеа рўй берди. 807 тонна дағал хашакнинг 621 тоннаси, яъни 77 фоизи аҳоли ва бошқа ташкилотларга сотиб юборилган. Айрим хўжаликларда эса тайёрланган хашак ҳалигача фермаларга келтирилмаган. Охунбобоев туманидаги Умаров номли хўжаликда 387 тонна сомоннинг атиги 12 тоннаси фермага келтирилган. Қолган 375 тоннаси эса ҳамон далада ётибди.

Эътиборсизлик, бепарволик, имкониятлардан унумли фойдаланилмаслик туфайли етарли миқдорда ем-хашак тайёрланмаяпти. Кўпчилик туманларда оралиқ экинларига эътибор ниҳоятда оз. Бу ҳам маълум даражада озуқанинг оз тўпланишига сабаб бўлмоқда. Масалан, Беруний туманидаги барча хўжаликларда, Нишон туманидаги «Ширинобод», «Навбаҳор» хўжаликларида бир гектар ҳам оралиқ экин экилмаган. Навбаҳор туманида эса режалаштирилган 1000 гектар оралиқ экиндан 165 гектар экилиб, бу борадаги топшириқ 16 фоизга бажарилган, холос. Ушбу кўрсаткич Мирзаобод туманида 11, Охунбобоевда 24, ушбу туманнинг А. Яссавий номли хўжалигида 7, «Намуна» хўжалигида 10 фоизга бажарилган, холос.

Шуни айтиш мумкинки, аҳволни ўнглаш, маҳсулот етиштиришни кўпайтириш учун ишга астойдил киришиш, имкониятлардан унумли фойдаланиш, давр олдимизга қўяётган талабларни тўғри тушуниб етиш лозим. Бу масъулиятли вазифаларни амалга оширишни юқоридаги туманлардаги барча табақадаги раҳбарлар биргаликда ечсалар мақсадга мувофиқ бўлади. Ана шунда маҳсулот етиштириш ҳам кўпаяди. Тармоқда юксалиш бўлади.

Абдухолиқ АЛИМАРДОНОВ,
республика қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги чорвачилик бошқармаси бошлиғи.
Ҳосил КАРИМОВ,
«Қишлоқ ҳаёти»нинг иқтисодиёт ва тадбиркорлик бўлими мудири.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КОНСТИТУЦИЯСИ ҚАБУЛ ҚИЛИНГАНЛИГИНИНГ БЕШ ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН АМНИСТИЯ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг беш йиллиги муносабати билан ҳамда инсонпарварлик тамойилига амал қилиб, Конституциянинг 93-моддаси 20-бандига асосан

ҚАРОР ҚИЛАМАН:

1. Озодликдан маҳрум қилиш, шунингдек озодликдан маҳрум этиш билан боғлиқ бўлмаган жазолардан қуйидаги маҳкумлар озод қилинсин:

А. Иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари ва уларга тенглаштирилган шахслар, шунингдек, Чернобиль АЭСидаги ҳалокат оқибатларини бартараф қилишда қатнашган шахслар;

Б. Аёллар, шунингдек 60 ёшдан ошган эркаклар;

В. Вояга етмаган ёшида жиноят содир этган шахслар;

Г. Биринчи ва иккинчи гуруҳ ногиронлари.

2. Биринчи марта қасддан содир этган жиноятлари учун уч йилгача муддатга озодликдан маҳрум этилган ёки озодликдан маҳрум этиш билан боғлиқ бўлмаган жазоларга ҳукм қилинган, шунингдек, эҳтиётсизлик оқибатида содир этилган жиноятлар учун беш йилгача муддатга озодликдан маҳрум этилган шахслар жазодан озод қилинсин.

3. Биринчи марта ҳукм қилинган қуйидаги шахслар жазонинг қолган қисмини ўташдан озод қилинсин:

А. Беш йилгача озодликдан маҳрум қилинган ва тайинланган жазо муддатининг камида тўртдан бир қисмини ўтаганлар;

Б. Етти йилгача озодликдан маҳрум қилинган ва тайинланган жазо муддатининг камида учдан икки қисмини ўтаганлар;

В. Ўн йилгача озодликдан маҳрум қилинган ва тайинланган жазо муддатини камида тўртдан уч қисмини ўтаганлар.

4. Мазкур Фармоннинг биринчи моддасида қайд этилган шахслар томонидан содир этилган жиноятлар, шунингдек, ижтимоий хавфи катта бўлмаган жиноятлар юзасидан олиб борилаётган тергов ишлари ва судда кўрилмаган ишлар ҳаракатдан тугатилсин.

5. Эҳтиётсизлик оқибатида содир этган жиноятлари учун беш йилдан ортиқ муддатга озодликдан маҳрум этилган шахсларга — ўталмаган жазо қисми ярмига қисқартирилсин.

6. Биринчи марта ўн йилгача озодликдан маҳрум этилган ва жазо муддатининг камида ярмини ўтаган маҳкумлар манзил колонияларга ўтказилсин.

7. Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг 247, 248-моддаларида, 270-моддасининг 2, 3-қисмларида, 271, 272, 273-моддаларида кўрсатилган жиноятларни содир этганларга, ўта оғир жиноятлар учун ҳукм қилинганларга, ўта хавфли рецидивистларга, шунингдек, уюшган гуруҳ ёҳуд жиноий уюшма таркибида жиноят содир этганларга нисбатан Фармоннинг 1-4, 6-моддалари қўлланилмасин.

8. Жазони ўташ тартибини бузган маҳкумларга, шунингдек, илгари амнистия ёки авф этиш тартибида жазодан озод этилган шахсларга нисбатан фармон тадбиқ этилмасин.

9. Фармон матбуотда эълон қилинган кундан кучга киради ва тўрт ой мобайнида ижро этилади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1997 йил 3 декабрь.

ХОРИЖДАН ХАБАРЛАР

● ТЕҲРОН. Ироқ Президенти Саддам Ҳусайн Ислом конференцияси ташкилотига аъзо мамлакатлар давлат раҳбарларининг шу йил 9 дека... да Эрон пойтахтида бўлажак саммитида иштирок этмайди. Теҳронда бўлиб ўтажак саммитни тайёрлаш бўйича экспертлар гуруҳидаги Ироқ вакили Саадун Аз-Зубайдий бу ҳақда маълум қилди.

Шунингдек, у мазкур учрашувда Ироқ делегациясида мамлакат вице-президенти Таха Ясин Рамадан раҳбарлик қилажагини айтди.

* * *

● ВАШИНГТОН. Ақ... давлат департаменти ра... мий вакили Жеймс Руби... нинг маълум қилиши... яқин кунлар ичида АҚ... давлат котиби Мадлен Ол... райт Франция пойтахтид... Исроил Бош вазири Биня... мин Нетаняҳу билан учра... шади. Сўнгра у Фаластин раҳбари Ёсир Арафот билан учрашиш учун Женевага жўнаб кетади.

Ушбу учрашувлардан кўзда тутилган асосий мақса Яқин Шарқда тинчлик ўрнатиш жараёнини тиклаш учун зарур чоралар қабул қилишдир.

* * *

● ИСЛОМОБОД. ...кистон президенти ...руқ Аҳмадхон Легҳари ...теъфога чиқди.

Легҳарининг кутилм... ганда бундай қарорга к... лишига Покистон... кейинги бир неча ойдан бери давом этаётган ноxуш ҳолат, яъни Олий суд ва мамлакат бош вазири Навоз Шариф ўртасидаги қарама-қаршилик сабабдир.

Маълумки, 2 декабрь куни Олий суднинг махсус қўмитаси Покистон конституциясидаги «Фавқулодда ҳолатларда» мамлакат президенти бош вазирни лавозимидан четлаштириши мумкинли... га доир тузатишни қайта тиклаган эди. Шундан сўнг, Навоз Шариф тарафдори бўлмиш ўн нафар судья бунга қарши чиқди ва Олий суд раиси Сажод Али шоҳни вазифасидан четлаштирди. Мамлакат қонунида кўзда тутилганидек, судьяларнинг ушбу қарорини тасдиқлаши лозим бўлган Фаруқ Легҳари эса истеъфога чиқишни афзал билди.

* * *

● ЖАКАРТА. Индонезия президенти Сухарто индонезияликларни мамлакатда юзага келган мо... вий инқирозни енгиш учун ўзаро жипслик ва бирдамликни янада мустаҳкамлашга чақирди. Шунингдек, у ушбу муаммони имкон қалар тезроқ бартараф этиш учун барча зарур чора-тадбирлар ишга солинаётганини айтди.

Маълумки, Жануби-Шарқий Осиёдаги бошқа айрим давлатлардаги каби Индонезияда ҳам бир неча ой мобайнида молиявий танглик давом этмоқда. Ўтган ҳафта якшанба куни мамлакат миллий валютаси — рупий АҚШ долларига нисбатан 40 фоизга ўз қийматини йўқотди. Ҳатто, мамлакатга халқаро валюта жамғармаси ва бошқа молиявий ташкилотлар томонидан 18 миллиард АҚШ доллари миқдорида ажратилган кредит ҳам ҳозирча кутилган натижани бергани йўқ.

(ЎзА).

Матбуот сўзининг таъсири

ТАДБИРЛАР ИЖРОСИ ВОЖИБ

Сара уруғ ҳосил бўлиқ. Уруғ тўқ ва сифатли бўлса уни эккан деҳқон кўзлаган ҳосилини, албатта, олади. Ана шу қоидага амал қилмаган деҳқон ғалвир сувдан кўтарилганда ер чизиб қолаверади, ҳосилни бой беради.

«Қишлоқ ҳаёти» рўзномасининг 85-сонида чоп этилган «Келгуси йил ҳосилига ким қандай замин яратмоқда»? сарлавҳали таҳлилий мақолада Республикамиздаги айрим вилоятларда кузги ғалла экиш суст олиб борилганлиги танқид қилинган эди. Улар орасида Қашқадарё вилояти ҳам бор эди.

Куни кеча таҳририят ушбу вилоятдан танқидий мақолага жавоб хати олди. Уни таҳрирсиз эътиборингизга ҳавола этамиз.

«Қишлоқ ҳаёти» рўзномасининг 85-сонида «Келгуси йил донҳосилига ким қандай замин яратмоқда?» сарлавҳаси остида босилган таҳлилий мақола вилоят ҳокимлигида мутасадди ташкилотлар раҳбарлари иштирокида ўрганиб чиқилди.

Кўрсатилган камчиликларни бартараф этиш юзасидан чора-тадбирлари ишлаб чиқилди. Вилоят ҳокимлиги томонидан кузги-қишки тадбирларни ўтказиш, шу жумладан, кузги ғалла экишни қисқа муддатларда туталлаш борасида чора-тадбирлар ижроси жойларда изчил назоратга олинди. Кузги бошоқли дон экишда сусткашликка йўл қўйиб, орқада қолаётган туман ва хўжаликларга махсус гуруҳлар юборилиб, жойларда аҳвол чуқур таҳлил қилинди ва қолоқлик сабаблари бартараф этилди. Кузги бошоқли дон экиш асосан якунланди.

Ҳаво очиқ келган ҳар бир кунни ғанимат билган деҳқонларимиз, захирада бўлган ўғитлардан ҳамда маҳаллий ўғитлардан фойдаланиб, ғалла парваришини жадал олиб бормоқдалар.

Шунингдек, мақолада ҳисоботларни чалкаштириб нотўғри маълумотлар берилишига қарши қаттиқ курашилаётганлиги ноxуш бўлса ҳам бор ҳақиқатни кўрсатилиши маъқул эканлиги қайд қилинган. Буни яхши тушунган вилоятимиз мутахассислари берилган маълумотларни яна бир бор кўриб чиқиб, хўжаликлар бўйича аниқ чора-тадбирлар белгилаб олишди. Республикамизда ғалла мўл-қўллигини таъминлашга Қашқадарё вилоятининг деҳқонлари ва мутахассислари бундан буён ҳам ўз ҳиссаларини қўшадилар.

Қашқадарё вилояти ҳокимининг биринчи ўринбосари Т. КАРИМОВ.

РАҲБАР ҲАЛОЛ, ТАШАББУСКОР БЎЛИШИ КЕРАК

Шифокор-ҳалол, фидойи, ўз касбини жон-дилидан севадиган, ширин сўз инсон бўлиши керак. Беморларни аччиқ дори билан эмас, ширин сўз билан даволаган афзалроқ. Шоли курмаксиз бўлмаганидек оқ халатли шифокорлар ичида ҳам ўз касбига бефарқ қараётганлар онда-сонда бўлсада учрайди.

«Қишлоқ ҳаёти» рўзномасининг 82-сонида чоп этилган «Ўзи хон, кўланкаси майдон» сарлавҳали фельетонда Риштон туманидаги М. Топиволдиев номли шифохонада йўл қўйилган камчиликлар рўй-рост очиб ташланган эди. Куни кеча таҳририят «Ўзжамхўжаросиҳатгоҳ» республика бирлашмаси раиси Р. Аминжоновадан қуйидаги мазмунда хат олди. Унда шундай дейилади:

«Қишлоқ ҳаёти» рўзномасининг 1997 йил 17 октябрь сонида чоп этилган «Ўзи хон, кўланкаси майдон» фельетони бўйича қуйидагиларни маълум қиламиз:

Фельетон Риштон туманидаги М. Топиволдиев номли соғломлаштириш ҳиссадорлик жамияти аъзоларининг умумий йиғилишида ва «Ўзжамхўжаросиҳатгоҳ» республика бирлашмаси тасарруфидаги барча сиҳатгоҳ бош ҳакимлари ва бош ҳисобчилари иштирок этган кенгашида атрофлича муҳокама қилинди.

Сиҳатгоҳ бош ҳакими М. Сиддиқов томонидан қилинган камчиликлар ўз тасдиғини топди.

М. Сиддиқов йўл қўйган хато ва камчиликлари учун ўз вазифасидан озод этилди. Шунингдек, ҳужжатларни қабул қилишда бепарволикка йўл қўйган бош ҳисобчи М. Болтабоевга ҳайфсан эълон қилинди. Бундай камчиликлар бошқа сиҳатгоҳларда такрорланмаслиги юзасидан чора-тадбирлар белгиланган.

«Ўзжамхўжаросиҳатгоҳ» республика бирлашмаси раиси Р. АМИНЖОНОВА.

АДОЛАТ ҚУЁШИ

1992 йил 8-декабрда ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Олий Кенгашининг ўн биринчи сессиясида сиёсий, ҳуқуқий ва халқаро аҳамиятга молик ҳужжат — Ўзбекистон Республикасининг Асосий қонуни қабул қилинди ҳамда бу кун умумхалқ байрами деб эълон қилинди. Ўзбекистон ўзининг тарихида биринчи маротаба мустақил ва демократик Конституцияга эга бўлди.

Конституция — бу олий қонун, у бошқа барча қонунлардан устивордир. Сабаби, у ижтимоий муносабатлардаги энг муҳим масалаларни ҳал этади ва республикамизда қабул қилинган бошқа барча қонун ва ҳужжатларга бошланғич асос бўлиб хизмат қилади. «Табиийки, ҳар қандай давлатнинг обрў эътибори унинг конституцияси ҳисобланади, — дея таъкидлаган эдилар ҳурматли Президентимиз, — зотан, конституция давлатни — давлат, миллатни —миллат сифатида дунёга танитадиган Қомусномадир. Шу маънода Асосий Қонунимиз халқимизнинг иродасини, руҳиятини, ижтимоий онги ва маданиятини акс эттиради».

Конституцияга кўра Ўзбекистон Республикасида барча фуқаролар бир хил ҳуқуқ ва эркинликларга эга бўлиб, жинси, ирқи миллати, тили, дини, ижтимоий келиб чиқиши, эътиқоди, шахси ва ижтимоий мавқеидан ...тъи назар қонун олди... тенгдирлар.

Асосий Қонунимиз фу...роларга, шу жумладан ...шларга кенг доирада ҳуқуқ ва эркинликлар яратиб берди. Шулардан билим олиш ҳуқуқи (41-модда); илмий-техникавий ижод эркинлиги (42-модда); меҳнат қилиш, эркин касб танлаш, ишсизликдан ҳимояланиш ҳуқуқи (37-модда); сўз ва эътиқод эркинлиги (29-модда); мулкдор бўлиш (36-модда) ва бошқа имтиёзларни кўрсатиб ўтиш мумкин. Миллий истиқлол мафкурамизнинг асосий мақсади инсонни энг олий қадрият деб билишидадир. Мустақилликка эришилгандан буён ёшларнинг, шунингдек, қишлоқ ёшларининг меҳнат, ижодий ва маънавий имкониятларини рўёбга чиқариш учун сиёсий, иқтисодий, ҳуқуқий, маънавий асослар яратилди. Уларнинг ҳаммаси Конституциямизда ўзининг ифодасини топган. Бу имкониятлардан ёшларимиз Ватан равнақи йўлида юксак масъулиятни англаган ҳолда фойдаланишлари лозим.

Ёш мустақил давлатимизнинг ривожланиши, келгуси тараққиёти ҳар томонлама билимли, юқори малакали, ҳуқуқий давлат қурилишининг фаол аъзолари бўла оладиган ёшлар қўлидадир. Бунинг учун ёшларимиз юксак аҳлоқий ва ҳуқуқий маданиятли бўлишлари лозим. Чунки, қаерда билим олмайлик, меҳнат қилмайлик, ҳар қадамда ҳуқуқий билимга эҳтиёж сезамиз.

Ҳуқуқий демократик жамият барпо этишга йўналтирилган бешта машҳур тамойилнинг бири қонун устиворлигини таъминлашдир. Бу эса аввало аҳолининг, айниқса, келажак авлодларнинг ҳуқуқий билими ва ҳуқуқий онгини юксалтириш, ёшларнинг сиёсий фаоллиги, ҳуқуқий маданиятини оширишни тақозо этади.

Бу фақат амалдаги мавжуд ҳуқуқий нормаларни билиб олишнигина назарда тутмайди. Балки, қонунларни турли ҳаётий вазиятларда қўллай билиш, уларни тўғри тадбиқ этиш масаланинг муҳим томонидир. Ҳуқуқ ва маданият умуминсоний маданиятнинг бир қисми бўлиб, моддий , маънавий, ҳуқуқий, ахлоқий, эстетик ҳамда бошқа нормалар асосида ташкил топиб ривожланиб боради. Ҳуқуқий маданиятли инсон қонунни ҳурмат қилади, унга қатъий амал қилади. Бизнинг республикамиз аграр давлат бўлиб ҳисобланади, зотан ёшларнинг кўп қисмини қишлоқ ёшлари ташкил этади. Уларнинг ҳуқуқий савиясини оширишга катта эътибор бериш лозим.

ҲУҚУҚ ВА ЭРК

Усмирлар дастлабки ҳуқуқий билимларни одатда оилада ҳамда китоблар, кино, матбуот орқали оладилар. Ҳозирги кунда аҳоли ўртасида ҳуқуқий билимларни тарғиб қилиш, ҳуқуқий таълим-тарбияни кучайтириш лозим, айни вақтда ҳар бир фуқаро ўз устида мустақил ишлаши ғоят муҳимдир. Бунинг учун бизда етарли шароит мавжуд: оммабоп юридик адабиётларни нашр қилиш йилдан-йилга кўпайиб бормоқда, оммавий ахборот воситалари ҳуқуқий муаммоларга кўпроқ эътибор бермоқда, юридик адабиётлар нисбатан арзон нархларда сотилмоқда.

Мамлакатимизда «Ёшларнинг ҳуқуқий таълимини такомиллаштириш бўйича дастур», «Ҳуқуқий тарбияни яхшилаш, аҳолининг ҳуқуқий маданий даражасини юксалтириш, ҳуқуқшунос кадрларни тайёрлаш тизимини такомиллаштириш, жамоатчилик фикрини ўрганиш ишини яхшилаш ҳақида», «Жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш миллий дастури» каби қатор фармон ва қарорларнинг бажарилиши борасида кенг қамровли ишлар амалга оширилаяпти. Хусусан Тошкент давлат аграр университетида ҳам қатор ишлар қилинмоқда. Барча факультетлар, талабалар уйларида «Маънавият ва маърифат» хоналари ҳуқуқий адабиётлар билан таъминланган. Бундан ташқари, фалсафа ва ҳуқуқ кафедраси қошида «Университет ҳуқуқий маърифат тарғиботи маркази» ташкил этилган.

Марказ юридик адабиётлар билан мунтазам таъминланиб турилиши йўлга қўйилган. Ўйлаймизки, тадбирлар ёшларимизнинг ҳуқуқий билимларини мустаҳкамлашга катта ҳисса қўшади. Мустақил давлатимизнинг фуқаролари ўзларига берилган ҳуқуқлардан фойдалана олиши, ўзининг қонуний манфаатларини ҳимоя қила билиши, жамият ва давлат олдидаги бурчини тўла ҳис қилиши учун энг аввало ҳуқуқий маданиятга эга бўлмоғи лозим. Бу замон талабидир.

Иброҳим ХЎЖАМУРОДОВ,
фалсафа фанлари доктори.
Раъно ТУРДИБОЕВА,
ТошДАУ фалсафа ва ҳуқуқ кафедраси ўқитувчиси.

Чеҳрасидан нур ёғилиб турган шодон кайфиятдаги бу аёл Поп туманидаги «Сирдарё» жамоа хўжалиги бригадаси бошлиғи Дилором Раҳматова. Уни пахта устаси, ёшлар мураббийси деб таърифлашади. Асл миришкор бу йил ҳосилдорликни гектарига 5 центнерга оширишга эришди.

ОНАЛАР ҚУВОНЧИ

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 63-моддасида «Оила жамиятнинг асосий бўғинидир ҳамда жамият ва давлат муҳофазасида бўлиш ҳуқуқига эга» дейилади.

Баркамол инсонлар ота-оналарининг бағрида, оилада вояга етадилар ва билимдон тарбиячилар, ўқитувчилар ёрдамида ижтимоий ҳаётга кириб борадилар. Ҳар бир бола келажагимиз камолидир. Шу боис оналикни бутун халқ эъзозлайди, жамият ва давлат оналикни муҳофаза қилади, рағбатлантиради.

«Соғлом авлод учун» орденининг таъсис этилиши шу меҳрибонликнинг намунасидир. Болаларни ҳимоя қилиш — келажакни ҳимоя қилишдир. Бу Асосий Қонунимиз — Конституциямизда ҳам ўз ифодасини топган. Унда жумладан шундай дейилади: «Ота-оналар ўз фарзандларини вояга етгунларига қадар боқиш ва тарбиялашга мажбурдирлар.

Давлат ва жамият етим болаларни ва ота-оналарнинг васийлигидан маҳрум бўлган болаларни боқиш, тарбиялаш ва ўқитишни таъминлайди, болаларга бағишланган хайрия фаолиятларини рағбатлантиради».

Туманимизда 33.339 тадан зиёд оила бор. Бизнинг биринчи навбатдаги вазифамиз уни мустаҳкамлаш, ижтимоий муҳофаза қилишдир. Бизга қўлланма сифатида юборилган «Вилоятда қизларни турмушга тайёрлаш», «Оила ва никоҳни мустаҳкамлаш, уларни ижтимоий муҳофаза қилиш» дастурлари асосида қатор ибратли ишлар амалга оширилмоқда.

Жумладан, намунали оилаларни бошқаларга ўрнак сифатида тарғиб қилиш мақсадида «Энг намунали оила» кўрик-танловлари, «Қайнонанг ҳам онанг» мавзуида суҳбатлар, кумуш ва олтин тўйларни ажойиб тарзда ўтказиш анъанага айланиб қолган.

М. ЛУҚМОНОВА,
Иштихон тумани ҳокимининг ўринбосари.

ИФТИХОР

Ҳар қандай давлатнинг қиёфаси кўзгу мисол унинг қонунларида ва Конституциясида акс этади. Зеро, ана шу Қомусгина давлатни давлат, миллатни миллат сифатида дунёга танитади. Чунки ҳар бир адолатли, демократик, ҳуқуқий давлатда Асосий Қонунлар халқ иштирокида ишлаб чиқилади. Шунинг учун ҳам унда халқ иродаси, миллат салоҳияти, маданияти ва ёрқин келажаги ўз аксини топади.

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн биринчи сессиясида қабул қилинган республикамиз Конституцияси ҳам асрлар бўйи чинакам истиқлол ва истиқбол орзусида яшаб, курашиб келган халқимизнинг нурафшон ҳаётига, буюк келажагига кафолат беради. Жаҳон андозалари даражасида тайёрланган Асосий Қонунимизда ота-боболаримизнинг эзгу ниятлари, ўз-ўзини бошқариш, демократик, инсонпарвар ҳуқуқий давлат барпо этиш борасидаги орзулари ўз ифодасини топган. Мана беш йилдирки, халқимиз тинч-осойишта турмуш кечириб, меҳнатининг роҳатини кўриб яшамоқда. Эзгу мақсадларнинг кафолати ва асоси ҳисобланмиш Қомусимиз шафоатидан ҳур фикрлилик, виждон эркинлиги ва диний эътиқодга кенг йўл очилди. Ўтган беш йиллик давр тарих учун бир лаҳза бўлса-да, мамлакатимиз ҳаётида улкан ўзгаришлар, ижтимоий-сиёсий, маънавий-руҳий юксалишлар даври бўлиб тарих саҳифасига олтин ҳарфлар билан ёзилади. Президентимиз Ислом Каримов раҳнамолигида эришилаётган жаҳоншумул ютуқлар ва ижтимоий-сиёсий барқарорлик Конституциямиз яшаётганлигидан, ишлатилаётганлигидан далолатдир. Эзгулик, ҳақиқат жарчиси сифатида Бош Қомусимиз кундалик ҳаётимизда, турмушимизда акс этмоқда. Илло, у адолат машъаласи сифатида мангу порлаб туражак. Махсус мухбиримиз Аминахон Қодирова бир гуруҳ Ўзбекистон фуқаролари билан шу мавзуда суҳбатлашди.

КАФОЛАТ

Қомусимиз асрлар бўйи озодлик, истиқлол ва истиқбол орзусида яшаб, курашиб келган халқимизнинг ёрқин ҳаёти, буюк келажагига кафолат берувчи ҳужжатдир.

Беш йилдан бери мамлакатимиз фуқаролари ҳаётида акс этаётган Конституциямиз барча халқаро ҳуқуқ талаблари ва нормаларига мувофиқ келади, халқимизнинг ҳуқуқ ва эркинликларини тўла таъминлайди.

Маълумки, Ўзбекистонда давлат ҳокимиятининг бирдан-бир манбаи халқ бўлиб, давлат халқнинг иродасини ифодалайди, унинг манфаатларига хизмат қилади. Ҳуқуқий давлатнинг асосий қонунлари фуқаролар қонун олдида тенглигига асосланади. Ҳар қайси фуқаро эркинлик ва шахсий дахлсизлик ҳуқуқига эга, ҳар бир шахс айби судда аниқланмагунча айбдор ҳисобланмайди. Ҳеч ким қонун назарда тутган ҳоллардан ва тартибдан четга чиқмаслиги лозим. Прокурорнинг санкцияси—рухсатисиз бировнинг турар жойига кириб, тинтув ўтказиш ёки уни кўздан кечириш мумкин эмас. Ёзишмалар ва телефонда сўзлашувлар сирини ошкор қилиш маън этилади. Мансабдор шахслар фуқароларга уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларига дахлдор бўлган ҳужжатлар, қарорлар ва бошқа (махфий бўлмаган) материаллар билан танишиб чиқиш имкониятини яратиб беришлари лозим.

Ҳар бир инсон хоҳлаган динга эътиқод қилиши ёки ҳеч қайси динга эътиқод қилмаслик ҳуқуқига эга. Диний қарашларни мажбуран сингдиришга йўл қўйилмайди. Фуқароларнинг айримлари ҳуқуқларини яхши билган ҳолда Конституцияда белгилаб қўйилган бурчлари, яъни қонунларга риоя этиш, бошқа кишиларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари, шаъни ва қадр-қимматини ҳурмат қилиш, атроф-муҳитга эҳтиёткорона мунсабатда бўлиб, солиқларни вақтида тўлаш, ҳарбий ёки муқобил хизматни ўташ кабиларни унутиб қўядилар.

Инсоннинг энг устувор ва муқаддас ҳуқуқи, бу тинч, осойишта яшаш ҳуқуқидир. Одамлар ўз ҳаётидан хавотирланиб яшамасликлари керак. Шу билан бирга улар қонунда белгиланган бурч ва вазифаларини бекамикўст бажаришлари лозим.

Давлат шахсий дахлсизликнинг кафолатидир. Донолар айтганларидай, тартибни сақла, шунда тартиб сени сақлайди.

Раҳмонали МУХТОРОВ,
ҳуқуқшунос.

ҚУДРАТЛИ КУЧ...

Дунёни соғ-омон, тинч-осойишта ушлаб турган улуғ неъматлардан бири дўстликдир. У олтиндан ҳам бебаҳо, сийму зарлардан ҳам қадрлироқдир. Дўсти кўп киши мангу голиб қояларга ўхшайди. Шунинг учун ҳам дўстлик, биродарлик, чегара билмайди, унинг чегара чизиғи фақат инсон юрагидангина ўтади. Юрак эса инсондаги энг бебаҳо, покиза аъмолдир.

Ўзбекистон — мен украин қизи учун ҳам она-Ватанимдек азиз маскан. Бу муқаддас замин мен учун беҳад муътабар. У менга ҳаётимни қайтиб берди, шу азиз заминда бахтини топган саодатли инсонлардан бириман. Уруш даврида ота-онамдан жудо бўлиб, етим қолганимда, мени ўзбеклар бағрига олди, камолотга етказди. Улғайиб, ўзбек йигитига турмушга чиққанимдан бери шу серқуёш ўлканинг дала-даштлари менинг ҳам Ватаним бўлди. Унинг шон-шуҳратини ўзимники деб қувонаман, бахти-камолини ўз толеим деб биламан. Бу ерга қизларим, ўғилларим, невараларимнинг киндик қонлари тўкилган. Ўқитувчи сифатида ёш авлодни маърифат, маънавият йўлига бошлаётганимдан бахтиёрман.

Адолатли, демократик, халқпарвар давлат — Ўзбекистон фуқароси эканлигимдан фахрланаман. Зеро, унинг Бош Қомусида ҳам «Ўзбекистон халқини миллатидан қатъий назар Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари ташкил этади» дейилади.

Зайниш ЖЎРАЕВА,
Шофиркон тумани,
меҳнат фахрийси.

ВАТАН ИШҚИ

«Ўзбекистон Республикасини ҳимоя қилиш — Ўзбекистон Республикаси ҳар бир фуқаросининг бурчидир. Фуқаролар қонунда белгиланган тартибда ҳарбий ёки муқобил хизматни ўташга мажбурдирлар». Асосий Қонунимизда ифодаланган бу муқаддас бурчни ўташ мустақил юртда яшаётган йигитлар учун шон-шарафдир. Армия тарбия маскани, чиниқиш, маҳорат ва ўз-ўзига ишончни орттирадиган даргоҳдир. Президентимиз ҳам Армияда хизмат қилаётган йигитларга юксак баҳо бериб, уларни юрт таянчи, тинчлик, хотиржамлик посбони деб атадилар.

Мен Шаҳрисабз туманидан хизматга чақирилганман. Отам Шоҳимардон Хуррамов, онам Норхол Рустамовалар бутун ҳаётларини пахтага бағишланган фидойи инсонлардан. Ўртоғим Ўрол Халимов ҳам оддий колхозчи оиласидан. Яккабоғ туманидан келган, ҳар тонг сафга тизилиб, Ўзбекистон мадҳиясини айтарканмиз,қалбимиз фахр-ифтихорга тўлади.

Ҳа, юрагида Ватан меҳри бўлган одам бахтлидир!

Акбар ШОҲИМАРДОНОВ,
оддий аскар.

ҚОНУН НИМАГА ҚОДИР?

Бу йил Наманган ви...оятида 250 дан ортиқ ...иши ҳар бир мусулмон учун муқаддас бўлган Макка ва Мадинани зиёрат қилиб, қайтди. Йил охиригача яна бир гуруҳ зиёратчилар Саудия Ара...ига — Умрага бо...

...еспубликамиз мус...ликка эришгунига ... бундай ҳолатни та...р қилиб бўлмас эди, ...ди республика Ва...ар Маҳкамаси ҳузу...ги дин ишлари бўйи...ўмитанинг Наманган ...оятидаги вакили ...руллохўжа Халилов. ...ўнгги олти йил ичида ...оятдаги беш мингдан ...иқ киши ҳаж қилиб ...йтди. Олдинги йиллар... ҳар бир мусулмон учун ...қаддас бўлган бу бурч... бажариш камдан-кам кишиларга насиб этар эди. Бу беш йил муқаддам қабул қилинган Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг асосий моддаларидан бири — виждон эркинлиги тўғрисидаги модданинг ҳаётга жорий этилиши натижасидир.

Мустақилликка эришгунга қадар вилоятда учта катта мачит бор эди. Ҳозир улар 176 тага етди. Маҳаллаларда кўплаб мачитлар очилди. Эндиликда одамлар ўз эътиқодларига эркин амал қилиши мумкин. Виждон эркинлиги, ўзи хоҳлаган динга эътиқод қилиш ҳуқуқини мамлакатнинг Асосий Қонуни муҳофаза қилади. Бу қонун бизнинг барча ҳуқуқларимизни ҳимоя қилади ва республикада фаровонликка эришишга қаратилган.

(ЎзА).

Бахтимиз Қомусида қонун йўли билан мустаҳкамлаб берилган ҳақ-ҳуқуқидан унумли фойдаланаётган Қуйи Чирчиқ районидаги Навоий номли корпорациянинг моҳир шоликори Озод Акбаров оила аъзолари билан чинакам бахт топди. У бу йил 103 гектар ернинг ҳар гектаридан мўл шоли ҳосили олишга эришди. Файзли хонадон соҳиблари пешона тери эвазига топилган маблағ ҳисобига уйлар қуришди, тўйлар ўтказишди.

Суратда: тажрибали бригада бошлиғи Озод Акбаров оила аъзолари билан тўкин дастурхон атрофида.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

ЖАҲОН АНДОЗАЛАРИГА МОС

Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси қабул қилинганига беш йил тўлди. Ана шу қутлуғ сана арафасида ЎзА мухбири Исроилнинг мамлакатимиздаги фавқулодда ва мухтор элчиси Ноаҳ Гал Гендлер билан суҳбатлашди.

— Аввало ўзбек халқини яқинлашиб келаётган катта байрам — Конституция куни билан табриклашни истар эдим, - дейди Ноаҳ Гал Гендлер. — Чунки, менинг мамлакатимда, мустақиллигимиз эълон қилинганига ярим аср тўлаётган бўлса ҳамки, ҳалиҳануз Конституция қабул қилингани йўқ. Бу борадаги ишлар ҳозирча охирига етказилмаган. Ўзбекистон мустақилликнинг дастлабки йилларидаёқ ўз конституциясига эга бўлди. Бу катта муваффақият, албатта. Менда Ўзбекистон конституциясининг инглиз тилидаги нусхаси бор. Уни ўқиб чиққанман ва айтишим керакки, конституциянгизга мавжуд шароит, халқингизнинг ўзига хос ҳаёт тарзи инобатга олингани ҳамда ривожланган Ғарб давлатлари тажрибаси сингдирилгани билан эътиборга лойиқдир.

— Сиз бошқа давлатларнинг конституциялари билан ҳам танишсиз, албатта. Ўзбекистон конституциясининг жаҳон андозаларига, умуминсоний қадриятларга қай даражада мослиги ҳақида нима дея оласиз?

— Мен талабалик чоғларимда кўплаб давлатларнинг конституциялари билан танишганман. Ўшанда собиқ СССРнинг конституцияси ҳам қўлимдан ўтган. Бироқ, ҳаммамизга маълумки, бу конституциянинг энг яхши моддалари ҳам фақат қоғоздагина акс этган, ҳаётда эса уларга амал қилинмасди.

Бу ўринда шуни таъкидлашни истардим. Ўзбеклар минг йиллар давомида турли миллат вакиллари қаторида, яҳудийлар билан ҳам ёнма-ён, тинч ва муроса қилиб яшаб келган халқдир. Бу инсонийлик тушунчалари халқингизнинг қон-қонига сингиб кетган. Мазкур тушунчалар конституциянгиз моддаларида акс этган ва бу ҳол уларни ҳаётга жорий қилишда қўл келади.

Юртингизга келишдан аввал мамлакатингизда яшаган ва уни яхши билган одамлар билан учрашганман. Улар менга халқингиз, жаннатмакон ўлкангиз ҳақида тўлқинланиб гапириб беришган эди. Бу ерга келган дастлабки кунлардаёқ уларнинг айтганлари айни ҳақиқат эканига ишонч ҳосил қилдим.

— Ҳар бир давлат ўз конституциясини қабул қилар экан, халқнинг тарихи, миллий ва маънавий қадриятларини ҳисобга олади. Шунинг учун ҳам конституцияларда халқнинг орзу-умидлари, хоҳиш-иродаси акс этиб туради...

— Фикрингизга қўшиламан, ҳар бир давлат конституциясида халқнинг тарихи, маънавий қадриятлари, миллий анъана ва удумлари, маҳаллий шарт-шароит акс эттган моддалар жой олиши жуда муҳим. Ўзбекистон конституциясида ана шу сифатлар ўз аксини топган. Конституциянгиз халқингизнинг бой анъаналарини ўзига жамлаган, жамиятингизнинг келажакдаги фаровон ҳаётини қуришдек маъсулиятли ва муҳим вазифани бажаришда пойдевор бўладиган асосий қонундир.

Аслида, биз энг ривожланган Ғарб давлатлари, масалан, АҚШ ёки Буюк Британияда қабул қилинган конституцияларни мисол қилиб олишимиз ва уни тўғридан-тўғри кўчириб олишимиз ҳам мумкин. Бироқ, бу тўғри йўл эмас. Зеро, ҳар бир конституция ушбу давлат ва халқнинг ўзига хос анъаналарига, маънавиятига, қадриятларига суяниши ва айнан шу халқ манфаатларига хизмат қилиши лозим. Конституциянгизда ана шу сифатлар эътибордан четда қолмаган.

— Мамлакатларимиз ўртасидаги иқтисодий-сиёсий алоқаларнинг ривожланиши хусусида ҳам фикрингизни билмоқчи эдик.

— Ўзбекистон билан Исроил ўртасидаги алоқалар жадал ривожланмоқда. Ўйлайманки, ҳозирги асосий вазифалардан бири икки мамлакат халқларининг бир-бирини яқиндан таниши, билиши учун зарур шарт-шароит яратиб беришдан иборат.

Икки давлат ишбилармонлари ўртасидаги ҳамкорлик тобора кенгайиб бораётгани қувонарлидир. Мамлакатларимиз ўртасидаги товар айирбошлаш ҳажми ҳозирча 30 миллион АҚШ доллари атрофида. Бу кўрсаткич икки томонни ҳам қониқтирмайди, албатта. Чунки, имкониятларимиз ва иқтисодий салоҳиятимиз бундан каттароқ кўрсаткични тақозо қилади.

ЎзА мухбири
Саидмурод РАҲИМОВ
суҳбати.

ЖАЙҲУН ЖИЛОСИ

Қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш иш юритишнинг илғор, истиқболли усулларини қўллашни, тадбиркорлик билан иш юритишни, бозор иқтисодиёти қонун-қоидаларини мукаммал ўрганишни талаб қилади. Хўжалигимизда бу борада бир қатор ишлар амалга оширилмоқда. Маҳсулот етиштиришни кўпайтириш, тармоқда иқтисодий ислоҳотлар кўламини янада кенгайтириш асосий вазифа қилиб қўйилган. Хўжалигимиз қоракўлчиликка ихтисослашган. Жамоада 18,5 минг бошдан ортиқ қўй-қўзи парвариш-ланмоқда. Асосий эътибор жониворлар бош сонини кўпайтириш, уларни қишдан нобуд қилмасдан олиб чиқишга қаратилмоқда. Қишга пухта тайёргарлик кўрилганлиги боис бу борада муаммо бўлмайди. Барча отарлар, қўралар сифатли таъмирдан чиқарилди.

Чорвадорлар учун жорий йил қулай келди. Баҳорда ёмғир меъёрида бўлди. Шу боис яйловларда ўтўланлар мўл бўлди. Баҳордаги қўзилатиш мавсуми ҳам муваффақиятли ўтди. Ҳар юз бош совлиқдан 96 тадан қўзи олишга эришилди. Жорий йилнинг ўн ойи мобайнида қарийб 117 тонна гўшт давлатга сотилди. 20 тонна жун етиштирилиб, қайта ишлаш корхоналарига етказиб берилди. Шунингдек, хўжаликнинг асосий маҳсулоти ҳисобланган 4 минг донага яқин қоракўл тери ҳам тайёрлов идораларига топширилди.

Хўжалигимиз ҳудуди катта. Унинг умумий майдони 250 минг гектарни ташкил қилади. Яйловлар Қизилқум чўлида жойлашган. Баъзи отарлар хўжалик марказидан 230—250 километргача узоқликда жойлашган. Бу табиийки, иш юритишда, чўпонларнинг ҳолидан хабар олишда қийинчиликлар туғдиради. Лекин излаган имкон топади. Кўрсаткичлар йилдан-йилга яхшиланиб бораяпти.

Хўжалик даромад оладиган соҳалардан бири қоракўл терилардир. Бизда етиштирилаётган териларнинг сифати яхши. Сабаби, қўйлар чўл яйловларида юради. У ерларда жониворлар табиий ўтўланларни ейди. Лекин муаммолар бор. Сотилаётган маҳсулотнинг харид нархи билан унинг таннархи ўртасидаги тафовут катта. Масалан, жорий йилда ҳар бир қоракўл тери ўрта ҳисобда 830—850 сўмдан сотилади. Унинг таннархи эса қарийб 2000 сўмга тушмоқда. Сабаби, боя юқорида таъкидланганидек, жониворларни боқиш, чўпонлар ҳолидан хабар олиш кўп миқдорда маблағни талаб қилади. Отарларга фақат бақувват юк машиналаридагина бориш мумкин. Гўштни қайта ишлаш корхоналарига сотишда ҳам худди шундай муаммо мавжуд. Сотилаётган тирик вазндаги бир килограмм гўштнинг харид нархи 65-70 сўмни ташкил қиляпти. Унинг таннархи эса хўжаликка 200 сўмдан ортиққа тушмоқда.

Яйловларда жониворлар қудуқлар ёрдамида суғорилади. Бизда 55 та қудуқ бор. Лекин ҳозир уларнинг 30 фоизидан фойдаланиляпти, холос. Сабаби, илгари қоракўлчиликка ихтисослашган хўжаликлардаги қудуқлар билан бевосита шуғулланадиган ташкилот бор эди. Айни пайтда бундай ташкилотнинг борйўқлиги ҳам номаълум. Қудуқларни ўзимиз таъмирлаш учун эса бизда маблағ етишмайди.

Яйловларнинг ҳосилдорлигини оширишда ҳам бир неча йилдирки, худди шундай муаммо юзага келган. Илгари бундай юмушлар билан республика миқёсидаги идоралар шуғулланарди. Айни пайтда эса бу иш билан ҳеч ким машғул эмас. Бунинг табиийки, маҳсулот сифатига, қўйларнинг озиқланишига салбий таъсири катта.

Тўғри, кейинги пайтда ҳукуматимиз қишлоқ хўжалигига алоҳида аҳамият бермоқда. Шу боис тармоқда ишлар унгланиш сари бормоқда. Маҳсулот етиштириш кўпайиб, уларнинг сифати ҳам яхшиланмоқда. Шунингдек, хўжаликлар қарзларининг тўлаш муддати 2000 йилгача кечиктирилиши, етиштирилаётган пахта, ғалла ва бошқа маҳсулотларга давлат буюртмасининг йилдан-йилга камайтириб борилиши, уларга олдиндан аванс берилиши кўрсатилаётган ғамхўрликнинг мевасидир.

Қизилқумнинг қийинчиликларини енгиб меҳнат қилаётган, ўз касбига фидойи, бутун умрини чорвачиликка бағишлаган тажрибали чўпонлар бизда кўп. Ана шундай инсонлар қаторида Азим Аҳмедов, Собит Иззатиллаев, Райҳон Алжанов, Сарсенбой Аҳмедовлар бор. Уларнинг фидокорона меҳнати туфайли ютуқлар ўтган йилга нисбатан анча кўп.

Бизда озуқа етиштириш учун 600 гектардан зиёд экин майдони бор. Жорий йилда шунинг 30 гектарида буғдой етиштирилди. Тупроқ шароити оғир бўлишига қарамасдан мўл ҳосил олинди. Шу боис тармоққа эътибор янада кучайди. Бу йил кузида ғалла экилган майдонларнинг ҳажми 65 гектарга етди. Ҳозир майсаларнинг ривожи яхши.

Хосиятли йил якунланаяпти. Режаларимиз кўп. Уларни амалга ошириш учун дастур тузилган. Тадбиркорлик билан иш юритиб, етиштирилаётган маҳсулотларни сотиш бўйича истеъмолчиларни ўзимиз топиш, олинаётган даромад миқдорини кўпайтириб бориш йўлларини излаяпмиз. Эл дастурхонини чорвачилик маҳсулотлари билан тўлдиришда ҳиссамизни кўпайтираверамиз.

Алламберган ИСКАКОВ,
Қорақалпоғистон Республикаси Беруний туманидаги «Қизилқалъа» ижара хўжалиги раҳбари.

Фарҳод Сиддиқов «Томбулоқтола» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятида самарали меҳнат қилиб келмоқда. У ўзига бириктирилган техника ёрдамида пахта толасини ўз вақтида манзилга етказди.

Суратда: Фарҳод Сиддиқов иш устида.

Турғунбек МАҲКАМОВ олган сурат.

ФИРМАНИНГ ШАҲДАМ ОДИМИ

«Қоратепа» хусусий фирмаси Андижон вилоятининг Бобур номидаги жамоа хўжалиги марказида қишлоқ маиший хизмат мажмуини янгича лойиҳа асосида қура бошлади. Ярим гектар майдонда Шарқ услубида бино қад кўтаради, унда суратхона, кийимларни кимёвий тозалаш хонаси, сартарошхона, рўзғор техникаси ва телерадио аппаратлар устахонаси, пойафзал цехи, соатсозлик устахонаси, қаҳвахона, ҳовлида эса автомобилларни таъмирлаш устахонаси жойлашади. Элликка яқин киши ишлайдиган бу мажмуа келаси йилда ишга тушади.

Маиший мажмуа «Қоратепа» фирмасининг маблағи ва бизнес фонддан имтиёзли кредит бўйича олинган пул ҳисобидан қурилади. Фирма раҳбари Шарифжон Мамажонов шу йилнинг баҳорида тадбиркорлар ўртасида ўтказилган «Ташаббус» республика танловининг учинчи даражали мукофотини олган эди. Шу мукофот билан бир вақтда унга имтиёзли шартлар билан олти миллион сўм кредит олиш ҳуқуқи берилди.

«Қоратепа» фирмаси 1995 йилда ташкил этилган бўлиб, дастлаб уй-жойлар, ёрдамчи бинолар қуриш ва таъмирлаш билан шуғулланди. Асака тумани аҳли фирма ҳамма ишни сифатли бажараётганига ишонч ҳосил қилгач, хусусий буюртмачиларгина эмас, туман ва вилоятдаги меҳнат жамоалари ҳам фирма хизматидан фойдалана бошлади. Хусусий корхонада бетон буюмлар, эшиклар ва деразa ромлари ишлаб чиқарадиган, турли мебеллар тайёрлайдиган ва таъмирлайдиган цехлар пайдо бўлди. Бу цехларда қурилиш учун йигирма хилдан ортиқ буюмлар тайёрланмоқда.

Ўтган йили фирма магазин очиб, ўз маҳсулотларини сота бошлади, магазинда бинокорлик материаллари тайёрлаш, таъмирлаш ва қурилиш ишларига юртдошлар ва меҳнат жамоаларидан буюртмалар қабул қилинмоқда. Фирма ўтган йили 13 миллион сўмлик ана шундай хизматларни бажарди.

— Фаолиятимизни янада кенгайтириш ниятидамиз. Янги маиший хизмат мажмуи ёнида автомобиль бозори ва мол бозори қуриб, уни ишга туширишга маҳаллий ҳокимиятдан рухсат олдик, — деди Шарифжон Мамажонов. — «Андижон—Тошкент» темир йўли қишлоғимиз орқали ўтади, шу сабабли бу ерда янги темир йўл станцияси биносини қуриш режамиз бор. Бу режанинг амалга оширилиши маҳаллий ёшлар учун ўнлаб иш жойларини барпо этишга ёрдамлашади, Қоратепа қишлоғимиз инфратузилмасини яхшилашга кўмаклашади.

К. НИЗОМОВ,
ЎзА мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚАРО ИПАК УЮШМАСИДА

Тайланд пойтахти Бангкокда халқаро ипак уюшмаси /ХИУ/нинг XX1 конгресси ўтаётган пайтда Ўзбекистон Республикасининг байроғи кўтарилди. «Ўзбекенгилсаноат» уюшмаси ҳамда Тошкентдаги тўқимачилик ва енгил саноат институти бу нуфузли халқаро ташкилотга ҳақиқий аъзоликка қабул қилинганини ана шундай нишонланди. Бу ташкилот 23 мамлакат ипакчиларини бирлаштиради.

Республикамизда пилла етиштириш ҳам, ипакдан турли газламалар ишлаб чиқариш ҳам ривожланган. Ўзбек шойи газламалари республикадан ташқарида ҳам машҳур. Уларнинг орасида анъанавий миллий хонатлас, бекасам, адрас ва бошқа турдаги газламалар бор.

Халқаро ипак уюшмасига Ўзбекистоннинг қабул қилиниши сўнгги йилларда мустақилликка эришгач, республикамизнинг халқаро майдондаги обрўси анча ошганининг натижасидир. Ўзбекистонда амалга оширилаётган кенг миқёсли бозор ислоҳотлари йўли тўғрилигининг яна бир далилидир. Пиллачилик ва ипакчилик каби қадимий тармоқларда ҳам бозор муносабатларига доир ўзгаришлар амалга оширилмоқда.

«Qishloq hayoti» ko‘ngillarga orom va quvonch tilaydi

Ойнаи жаҳонда

8 —14 декабрь

ДУШАНБА, 8

I

8 ДЕКАБРЬ — ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КОНСТИТУЦИЯСИ КУНИ

Муҳтарам телетомошабинлар! Ўзбекистон телевидениеси 1997 йил 8 декабрь куни ЎзТВ-I дастури орқали соат 6.30дан 01.40 гача Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 5 йиллигига бағишланган «Демократик тараққиёт мезони» деб номланган узлуксиз кўрсатувлар дастурини намойиш этади. Узлуксиз телекўрсатувлар ўз мавзу йўналишларига кўра халқимизнинг энг ардоқли байрамларидан бири — Конституция куни, унинг моҳияти, жамиятимизда тутган ўрни ҳақида ҳикоя қилади. «Ўзбектелефильм» студияси тақдим этган янги «ҲАЗРАТИ ИНСОН», «ХОНОБОД» телевизион фильмлари, «ДИЁР» кўрсатувининг илк сони, «ҚАЛБ ГАВҲАРИ», «ЭЪТИРОФ», «БИТТА БАЙРОҚ ОСТИДА» каби кўрсатувлар шу кун шукуҳига ҳамоҳанг руҳ беради, телетомошабинларда яхши бир таассурот қолдиради деган умиддамиз.

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 Кундалик.
18.15, 19.25, 19.50, 20.25 — Эълонлар.
18.20 «Ёриғтош». Мультўплам.
18.35 «Табиат дунёси».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Қомус — бу ор-номус».
20.15 «Қўшиғимда Ватан тимсоли».
20.30 «Ахборот».
20.55 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.15 «Кинонигоҳ».
22.00 Кундалик.
22.10 «Бешинчи ўлчов».
22.30 «Туризм ҳақида».
22.50 «Спорт қитъаси».
23.35 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
00.20 — 00.30 Кундалик.

III

17.35 Янгиликлар.
17.40 «Манеж юлдузлари».

Россия жамоат телевидениеси.
18.20 — 21.35

21.35 «Кругозор». Тележурнал.

Россия давлат телевидениеси.
22.00 — 22.45

22.45 Эълонлар.
22.50 «Тақдир эшиги». Бадиий фильм («Ўзбекфильм»).
00.05 — 00.25 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 «Мульткарусель».
19.00, 22.15 Эълонлар.
19.05 «Кўнгли синиқлар мактаби». Телесериал.
19.30 «Тежоғлик иш — бежоғлик».
19.50 «Жаҳон».
20.10 «Ҳуқуқ ва бурч».
20.30 «Авторейд».
20.40 «Хенбок — корейсчасига бахт демакдир».
20.55 «Ракурс».
21.25 «Тақдир сўқмоқлари». Бадиий фильм. 7-серия.
22.20 «Истиқлолим — истиқболим».
22.40 «Чинор».
23.30 «Спорт-тайм».
24.00 — 00.10 «Хайрли тун!».

СЕШАНБА, 9

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Ўзбекистон — Ватаним маним!». Мусиқий дастур.
9.20 «Орзулар қанотида».
9.40 Болалар учун. «Доно бобо даврасида».
10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 «Инсон ва замин». Тележурнал.

Ўқув кўрсатувлари:
10.30 Давлат ва ҳуқуқ асослари.
11.00 Инглиз тили.
11.30 География.

12.00 Ўзбекистон телерадиокомпанияси хор жамоасининг концерти.
12.30 — 14.00 «Товламачи». Бадиий фильм.

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Ғунча» — меҳмонимиз.
18.30 «Исмлар тарихи».
18.45 Олтин мерос. «Ҳунарманд». Тележурнал.
19.05 «Олам ва одам».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 21.45, 23.35 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 Биржа ва банк хабарлари.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Тадбиркорлар минбари».
21.20 «Нафосат гулдастаси». Галия Измайлова.
21.50 Телетанлов. «Ўзлигинг намоён қил». Экранда — Наманган вилояти.
22.35 Р. Маъдиев, Ф. Олимов. «Девона». Муқимий номидаги Ўзбек Давлат мусиқий театрининг спектакли. 1-қисм.
23.40 «Ахборот».
00.05 — 00.10 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 Кундалик.
18.15, 19.25, 19.50, 20.25 — Эълонлар.
18.20 «Ёриғтош». Мультўплам.
18.35 «Палитра».
18.50 «Дойче Велле» тақдим этади...»
19.10 «Олтин кент».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Кино ҳақида...»
20.30 «Ахборот».
20.55 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.15 «Кинонигоҳ».
22.55 Кундалик.
23.05 «Бизнинг авлод».
23.20 «ТВ плюс».
23.35 — 23.45 Кундалик.

III

17.55 Янгиликлар.
18.00 «Ўзбекистоннинг навқирон балети». 1-кўрсатув.

Россия жамоат телевидениеси.
7.30 — 9.00
18.20 — 21.35

21.35 «Отларни ким эгарлайди», «Уйига қайтиш». Телефильмлар.

Россия давлат телевидениеси.
22.00 — 22.40

22.40 Эълонлар.
22.45 «Дўст кулфатда билинади». Бадиий фильм. 1-серия (Чехия).
23.25 — 23.45 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 Кўрсатувлар тартиби.
18.50 «Мульткарусель».
19.05, 20.50 Эълонлар.
19.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
19.55 «Солиқ ҳақида сабоқлар».
20.10 Мусиқий лаҳзалар.
20.15 «Очиқ дарс».
20.40 «Телефакт».
20.55 «Тақдир сўқмоқлари». Бадиий фильм. 8-серия.
21.45 «Бумеранг».
22.15 «Дурдаршан».
22.45 «Долзарб репортаж».
23.05 Мусиқий лаҳзалар.
23.10 — 23.20 «Хайрли тун!».

ЧОРШАНБА, 10

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

8.25 «Нафосат гулдастаси». Галия Измайлова.
8.50 Биржа ва банк хабарлари.
9.05 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Сузана ва чинни буюмлар».
9.20 «Остонаси тиллодан». Адабий кўрсатув.
9.40 «Олам ва одам».
10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 «Талаб ва таклиф». Публицистик кўрсатув.
10.30 Янги алифбони ўрганамиз.
11.00 Телетанлов. «Ўзлигинг намоён қил». Экранда — Наманган вилояти.
11.45 «Тихомиров фожиаси». Бадиий фильм.
13.15 «Шоирлар — болаларга». Туроб Ниёзов.
13.30 «Дутор ва танбур тароналари».
14.05 — 14.25 «Ёшлар — юрт келажаги».

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Телеолам».
18.30 «Ўзбекистон ва жаҳон».
18.45 Фольклор-этнографик ансамбларининг «Зилол-97» телефестивали.
19.05 «Қишлоқ ҳаёти».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.10, 23.30 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Адолат мезони».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Истиқлол рамзи».
21.10 «Мухлис ёхуд қўшиқ изидан...».
21.50 «Қувасойнинг «Олтин юлдузи».
22.15 Р. Маъдиев, Ф. Олимов. «Девона». Муқимий номидаги Ўзбек Давлат мусиқий театрининг спектакли. 2-қисм.
23.35 «Ахборот».
24.00 — 00.05 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 Кундалик.
18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
18.20 «Ёриғтош». Мультўплам.
18.35 «Мусиқий шарҳ».
18.50 «Ҳуқуқ ва мажбурият».
18.55 «Услуб».
19.05 «Хусусийлаштириш: қаламбақадам».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Кино ҳақида...»
20.30 «Ахборот».
21.00 «Кўнгил кўнгилга пайванд».
21.30 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.40 «Кинонигоҳ».
23.10 Кундалик.
23.20 — 00.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

III

17.55 Янгиликлар.
18.00 «Ўзбекистоннинг навқирон балети». 2-кўрсатув.

Россия жамоат телевидениеси.
7.30 — 9.00
18.20 — 21.35

21.35 «Шоҳсупа сари йўл». Спорт дастури.

Россия давлат телевидениеси.
22.00 — 22.45

22.45 Эълонлар.
22.50 «Уйғур альбоми». Фильм-концерт.
23.05 «Дўст кулфатда билинади». Бадиий фильм. 2-серия.
23.45 — 00.05 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 «Мульткарусель».
19.00, 22.00 Эълонлар.
19.05 «Кўнгли синиқлар мактаби». Телесериал.
19.30 «Ҳаёт карвони».
20.00 «Спортлото».
20.10 «Автосалтанат».
20.20 «Якташлар» (тат.)
20.50 «Парвоз».
21.10 «Мутахассис». Кадрлар тайёрлаш миллий дастури.
21.30 «Нафосат гулшани».
22.05 «БМТ кўнгиллилари».
22.25 «Мезон».
22.50 «Азизим».
23.20 «Бу ажиб дунё».
23.35 — 23.45 «Хайрли тун!».

ПАЙШАНБА, 11

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 ««Мухлис ёхуд қўшиқ изидан...».
9.15 «Болаларга бахшида умр».
9.35 «Спорт масканларида».
10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 «Табаррук қадамжолар».
10.30 Алифбо сабоқлари.
11.00 «Бокира туйғулар».
11.15 «Ана Бумба келди». Бадиий фильм.
12.30 «Туркий уруғлар». Барлос.
12.45 «Рақс, рақс, рақс».
13.30 «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи» почтасидан.
14.05 — 15.05 «Биз танлаган йўл». Видеоканал.

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Акс-садо ҳақида эртак». Мультфильм.
18.15 «Ҳидоят сари».
18.35 «Шеърият ва мусиқа». Нажибулло Ҳабибуллаев хотирасига бағишланади.
18.55 «Ажаб саодат эрур...» Бадиий-публицистик кўрсатув.
19.25, 20.25, 21.55, 22.35, 23.25 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Юзма-юз».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Тафаккур ва тақдир».
21.20 Санъат усталарининг концерти.
22.00 «Вазият». Публицистик кўрсатув.
22.15 «Дунё адабиёти».
22.40 «Диёнат». Ҳуқуқий-публицистик кўрсатув.
23.00 «Ахборот».
23.30 «Камтарин қулингиз». Бадиий фильм.
00.55 — 01.00 Ватан тимсоллари.

II

9.00 Болалар дунёси.
9.15 «Турфа олам».
9.50 «Нафосат».
10.00 «Зар қадри». Мусиқий дастур.
10.25 «Жараён».
10.40 «Даллас». Телесериал.
11.30 «Изҳор».
11.55 — 13.25 Видео—«О».

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 «Эркатой». Болалар учун дастур.
18.30 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
18.50 «Бир жуфт кўшиқ».
19.00 «Билиб қўйган яхши».
19.10 «Болливудга нигоҳ».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Дубляж».
20.10 «Сир».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Иймон».
21.20 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.30 «Кино жавонидан». «Зирапча».
23.00 «Тун».
23.25 — 23.35 «Даракчи».

III

18.15 Янгиликлар.

Россия жамоат телевидениеси.
7.30 — 9.00
18.20 — 21.35

21.35 «Илҳом». Телефильм.
21.55 Эълонлар.
22.00 «Скарлетт». Сериал. 1-серия.

Россия давлат телевидениеси.
22.50 — 23.20

23.20 «Скарлетт». Сериал (давоми).
00.25 — 00.45 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 «Мульткарусель».
19.00, 22.05 Эълонлар.
19.05 «Санта Барбара». Телевизион бадиий фильм.
19.50 «02» тўлқинида.
20.05 «Авлиё Луканинг қайтиши». Бадиий фильм. («Мосфильм»).
21.30 «Ишингиз бароридан келсин».
21.55 «Каталог».
22.10 «Интерспорт».
22.30 «Айчурек».
23.00 «Эллада».
23.25 «Дурдаршан».
23.55 — 00.05 «Хайрли тун!».

ЖУМА, 12

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

8.25 Санъат усталарининг концерти».
9.00 «Юзма-юз».
9.20 XIII Осиё ўйинлари олдидан.
9.40 «Авлод». Публицистик кўрсатув.
10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 «Фан фидойиси».
10.20 «Ажойиб гилам». Мульт-фильм.

Ўқув кўрсатувлари:
10.30 Зоология.
11.00 Немис тили.

11.30 «Ой-44». Бадиий фильм.
13.05 — 14.00 «Сайқал». Видеоканал.

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Беодоб». Мультфильм.
18.20 «Ёшлик оқшоми».
18.50 «Футбол мактабларида аҳвол қандай?»
19.05 «Беқасам тўнлар кийиб». Мунира Муҳамедова.
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.00, 23.20 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Солиқ ва назорат».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Иқтисод алифбоси».
21.30 «Маърифатнома».
22.05 «Назм ва наво». Огаҳий лирикаси.
22.35 Ўзбекистон Республикаси Олий мажлисининг X сессияси олдидан. «Парламент соати».
22.55 «Битик». Адабий-маърифий кўрсатув.

«Мунаввар дунё». Маърифий дам олиш дастури.
23.25 «Олам».
23.45 Ўз ТВ экранида биринчи марта. «Оқибат». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 17-қисм. (Миср Араб Республикаси).
00.30 «Ахборот».
00.55 — 01.00 Ватан тимсоллари.

II

9.00 «Эркатой». Болалар учун дастур.
9.15 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
9.35 «Бир жуфт кўшиқ».
9.45 «Билиб қўйган яхши».
9.55 «Болливудга нигоҳ».
10.10 «Дубляж».
10.25 «Сир».
10.40 «Иймон».
11.00 Кино жавонидан. «Зирапча».
12.30 — 12.55 «Тун».

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
18.20 «Бугуннинг боласи».
18.40 «Тарозу».
19.00 «Ҳар лаҳзада қўшиқ».
19.05 «Ёнмаган ёзувлар».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Меҳрибонларим».
20.10 «Ривоят».
20.20 «Телекўрсатувлар анонси».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Ғазал соғинчи».
21.15 Мусиқа ва рақс.
21.40 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.00 «Кинонигоҳ».
23.35 «Бокс, бокс, бокс».
23.55 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
00.40 — 00.50 «Даракчи».

III

17.45 Янгиликлар.

Россия жамоат телевидениеси.
17.50 — 21.35

21.35 Эълонлар.
21.40 «Скарлетт». Сериал. 2-серия.

Россия давлат телевидениеси.
22.40 — 23.15

23.15 «Скарлетт». Сериал (давоми).
00.10 — 00.30 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 «Мультькарусель».
19.00, 22.25 Эълонлар.
19.05 «Умид чечаклари».
19.25 «Бу бўстон аро...»
19.55 «Рангинкамон».
20.25 «Жума куни ишдан сўнг».
20.55 «Тезюрар поезд». Бадиий фильм («Мосфильм»).
22.30 «Маънавият ва Ислом».
22.50 «Араб эстрадаси».
23.20 «Бегойим».
23.50 — 24.00 «Хайрли тун!».

ШАНБА, 13

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Мусиқа бўстони». Телеальманах.
8.55 «Оқибат». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 17-қисм.
9.40 «Маҳалламиз болалари». Телемусобақа.

«Ёшлик» студияси намойиш этади:
10.20 «Талабалик йилларим».
10.40 «Сени Ватан кутади».
11.00 «Мунис қалблар».
11.25 «Имконият». Бадиий фильм.
12.50 «Зийнат».
13.10 «Меҳр макони».
13.30 «Беқасам тўнлар кийиб». Мунира Муҳамедова.
13.50 «Нуроний». Тележурнал.
14.10 — 15.10 «Маънавият». Видеоканал

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Лоф уришга ким уста». Мультфильм.
18.10 «Қизиқарли учрашувлар». Зикир Муҳаммаджонов.
18.35 «Мувозанат». Ахборот-таҳлилий кўрсатув.
19.00 «Ҳайрат». Бадиий-публицистик кўрсатув.
19.25, 20.25, 20.55, 22.20 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.15 «Жаҳон спорти».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Ўзбекистоннинг янги тарихи».
21.30 «Ҳамма кўриши шарт ... эмас». Мусиқий дам олиш дастури.
22.25 Эркаклар ўртасида волейбол бўйича жаҳон чемпионатининг саралаш учрашувлари. Ўзбекистон — Тайвань.

«Тунги ёду».
Дам олиш дастури:
22.55 «Қўй ва тасвир».
23.15 «Имкон чўққилари».
23.25 Микель Плачидо «Шов-шув» фильмида. 5-серия.
00.55 «Мунажжим башорати».
01.00 — 01.05 «Тунги пойтахт тароналари».

II

9.00 «Бугуннинг боласи».
9.20 «Тарозу».
9.40 «Ҳар лаҳзада қўшиқ».
9.45 «Ёнмаган ёзувлар».
10.05 «Меҳрибонларим».
10.20 «Ривоят».
10.30 «Ғазал соғинчи».
10.45 Мусиқа ва рақс.
11.10 «Кинонигоҳ».
12.45 — 13.05 Бокс. Бокс. Бокс.

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 «Боланинг тили».
18.30 «Кусто командасининг сув ости саёҳати».
19.00 «Қонун ҳимоясида».
19.10 «Дилбарим».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Бизнес-академия».
20.10 «Глобус». Телеальманах.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Ҳанда дўкони».
21.20 «Даллас». Телесериал.
22.10 Мафтункор чеҳралар.
22.30 Интерфутбол.
22.50 Оҳанглар ва Эълонлар.
23.00 Видео—«О».
00.40 — 00.50 «Даракчи».

III

17.45 Дастурнинг очилиши. ... лонлар.
17.50 Ўзбекистон телерадиоком... нияси эстрада-симфоник орк... трининг концерти.

Россия жамоат телевидениеси
18.20 — 21.30

21.30 Эълонлар.
21.35 «Скарлетт». Сериал. 3-се...
23.25 — 23.55 «Дарахт ва унин... дизлари». Телефильм.

IV

9.00 «Аэробика».
9.20 Эълонлар.
9.25 Шанба эртаги.
10.45 «Кросс-Рудс кафеси»га ху... келибсиз». («Америкага бир ... зар» кўрсатувига илова). Инглиз... ча ҳамма учун.
11.15 «Биргаликда куйлайлик».
12.00 «Учувчи шифокорлар». Те... лесериал.
12.45 — 13.05 «Корейс тилини ўр... намиз».

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 «Мультькарусель».
19.00, 22.20 Эълонлар.
19.05 «Санта-Барбара». Телевизи... он бадиий фильм.
19.50 «Шанба оқшомида».
20.00 «Намасте».
20.30 «Ассалом, Франция!».
21.00 «Болалар сўзлаганда».
21.05 «Рақслар қанотида».
21.35 «Далил ва шарҳ».
21.50 «Самодаги олмослар». Телесериал.
22.45 «Бу ажиб дунё».
23.00 «Хит-коллекция».
23.20 — 23.30 «Хайрли тун!».

ЯКШАНБА, 14

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

8.25 «Камалак». Болалар учу... кинодастур.
10.00 «Ватанимга хизмат қил... ман».
11.00 «Олам». Кинокўрсатув.
11.20 «Ҳамма кўриши шарт... эмас». Мусиқий дам олиш д... тури.
12.10 «Қувноқ стартлар».
12.55 «Зиёрат».
13.05 «Маънавият масканлар...
13.25 «Ташриф». Дам олиш... тури.
14.05 «Чорраҳа».
14.25 Эркаклар ўртасида во... бол бўйича жаҳон чемпио... нинг саралаш учрашув... Тайвань — Австралия.
14.55 — 15.45 «Болалиг... пошшолигим».

17.55 Кўрсатувлар тартиб...
18.00 «Инсон ва шер». ... фильм.
18.10 Болалар учун. «Ома... зи».
18.40 «Қишлоқ ҳақида ў...
19.05 «Ўзлик». Бадиий-пу... тик кўрсатув.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 ... лар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
20.00 «Саҳна ҳаёти».
20.30 «Ҳафтанома».
21.05 «Якшанба оқшомида». Мусиқий дам олиш дастури.
21.45 «Спорт, спорт, спорт».

«Аср мўъжизаси» кинодастури:
22.05 Кино янгиликлари.
22.20 «Жаҳон киноси юлдузлари».
22.40 «Ганг, сувларинг лойқаланди». Бадиий фильм (Ҳиндистон) 1-2 сериялар.
01.20 — 01.25 Ватан тимсоллари.

II

9.00 «Боланинг тили».
9.15 «Кусто командасининг сув ости саёҳати».
9.45 «Қонун ҳимоясида».
9.55 «Дилбарим».
10.10 «Бизнес-академия».
10.25 «Глобус». Телеальманах.
10.40 «Ҳанда дўкони».
11.00 «Даллас». Телесериал.
11.50 «Мафтункор чеҳралар».
12.10 Интерфутбол.
12.30 — 14.10 Видео—«О».

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 «Мультипанорама».
18.35 «Кусто командасининг сув ости саёҳати».
19.00 «Синфдош».
19.10 «Келгуси ҳафтада».
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 — Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
20.00 «Бари ҳазил».
20.10 «Кенгта — кенг дунё».
20.30 «Ҳафтанома».
21.05 «Мусиқа салтанати».
21.30 «Даллас». Телесериал.
22.20 «Миллионлар ўйини».
22.40 «Тақвим, Эълонлар, Оҳанглар».
22.55 Келгуси ҳафтада.
23.10 Видео—«О».
00.45 — 00.55 «Даракчи».

III

18.40 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

Россия жамоат телевидениеси.
18.45 — 21.55

21.55 Эълонлар.
22.00 «Скарлетт». Сериал. 4-серия.
23.50 — 00.15 «Панорама» (рус тилида).

IV

9.00 «Хайрли тонг!».
9.30 «Парле ву франсэ?».
9.55 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
11.35 Ўзбекистон янгиликлари (инглиз тилида).
11.45 Эълонлар.
11.50 Киносалон. «Тутинган ота». Бадиий фильм. 3-қисм.
14.40 «Жонли сайёра».
15.00 «Чақмоқ довон». Бадиий фильм. Бош ролда Жюльетт Бинош.
16.35 «Бугунги кун мавзуси».
16.50 — 17.10 «Сенинг вақтинг».

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 «Мультькарусель».
19.00, 21.30 Эълонлар.
19.05 «Менинг кучам».
19.20 «Телеташриф».
19.40 «Шалом».
20.00 Тошкент оқшомлари.
20.30 «Ишғирок этувчилар».
21.00 «Жаҳон кинематографияси янгиликлари».
21.35 Киносалон. «Ромео ва Жюльетта». Режиссёр Джанфранко Дзефирелли.
00.05 — 00.15 «Хайрли тун!».

Haftangiz maroqli o‘tsin!

...УРИЛИШ НУҚТАСИ

...мўлкуварлар ниҳоят бу йил қолоқликка чек ...рига эришдилар. Давлатга ғалла, пахта ... ортиғи билан адо этилди. Хўжаликлар ...стаҳкамланаётганлиги қишлоқ инфратизи...ириш имконини бераяпти.

...деҳқон ҳеч қа...
...а тўнкамайди.
...сидқидил тер
...қаноатли бў-
...кордан ўрга-
...бежиз айтиш-
...лар синовидан
... Бандихонда —
...а, пахта етишти-
...зи бўлмайди. Ту-
...тилгандан буён
...и ишлар кўн-
...маган. Қанча-
...ан деган раҳ-
...лар тармоқда
... олмадилар.
...лгиланган тад-
...лотчилик иш-
...стаҳкамланма-

...Президентимиз
...а сафари чоғида
..., ташаббускор-
...қатликка алоҳида
...иш лозимлигини
...дилар. Худди шу
...илларни рўёбга чи-
...а астойдил киришдик.
...кўварлар ўртасида кенг
...нтириш ишлари олиб
...ди. Одамлар кайфияти-
...риш, уларнинг ерга
... муносабатини тубдан
...ртириш, эртаги кунга бўл-
...ан ишончини мустаҳкамлаш
...уда муҳим эди. Мутахассис-
...р, олимлар, асл деҳқонлар
...нг шароитда ҳам ғалла-
...лан юқори ҳосил
...кинлигини илғор-
...аси асосида исбот-
...р. Бебаҳо бойлик
...ий эгалари қўлига топширилди. Кадрларга нисбатан талабчанлик кучайди. Айни пайтда хайрли ташаббуслар қизғин қўллаб-қувватланди. Ҳал қилувчи бўғинларда фаолият юритаётган суянган тоғларимиз ишнинг оғирини елкаларига олдилар.

Мисолларга эътиборни қаратайлик. «Пахтакор» жамоа хўжалиги ерларининг мелиоратив ҳолати яхшимасди. Йигирма нафарга яқин отахон мададига суянган ҳолда катта ҳашар уюштирилиб, хонадонлардан маҳаллий ўғит, нури ташиб келтирилди. Ариқ-зовурлар яхшилаб тозаланди. Ижро интизоми мустаҳкамланди. Авваллари бўлганидек ғўза парвариши даврида ўзибўларчилик, сансалорликка йўл қўйилмади. Тадбирлар бирбирига боғлаб сифатли амалга оширилди. Бригада бошлиғи Ортиқ Тошболтаевдан ғоят хурсандмиз. У чўл шароитида ҳар гектар ердан 40 центнердан пахта топширишга муваффақ бўлди, йиллик режани туманда биринчи бўлиб бажарди. У билан басма-басига ишлаган Шайдулла Қулмирзаев бошлиқ бригада эса бу кўрсаткични 37 центнерга етказди.

Омилкорлик, ҳамжиҳатлик, ташаббускорлик бор жойда муваффақият таъминланаркан. «Пахтакор» хўжалиги ғалла етиштиришда ҳам пешқадам бўлди. Қаранг, Абдужаббор Раҳмонов етакчилигидаги звено ғаллакорлари гектаридан 78 центнердан хирмон кўтариб баъзиларнинг важ-корсонлари пуч эканлигини исботлашди. Ҳа, ҳамма гап ишга виждонан ёндошишда, ёниб-жўшиб тер тўкишда қолган. Ана шундай фидойиларнинг саъй-ҳаракати туфайли хўжалик давлатга 4.158 тонна юқори сифатли пахта топшириб, режани адо этди.

Мутахассисларнинг таъкидлашларича аввалари бирон хўжалик раҳбарини қистовга олсанг «узрли» сабабларни қалаштириб ташларкан. Ана энди раис ҳам, агроном ҳам, оддий механизатор ҳам баҳонани йиғиштириб астойдил ишламаса бўлмаслигини тушуниб етди. Туман

Меҳнат китоби ва сарҳисоби

ҳокими сифатида тез-тез хўжаликларда бўлиб чўлқуварларнинг кайфияти, орзу-интилишлари билан яқиндан танишаман. Муаммоларни иложи борича жойида ҳал этишни одат қилдик. Матбуотда Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Наманган ва Фарғона вилоятларида 1997 йилги пахта ҳосилини йиғиштириб олиш ва давлатга топширишнинг қониқарсиз аҳволи ҳақида»ги фармойиши эълон қилинган кун эди. «Хўжаипок» жамоа хўжалиги шийпонида йиғилиш бўлиб ўтди. Заршунослар Президент фармойишида таъкидланган камчиликлар, танқидий фикр-мулоҳазалар улар учун ҳам бирдек тегишли эканлигини эътироф этишди. Ялпи сафарбарликни таъминлаш, иш суръатини ошириш юзасидан қимматли таклифлар ўртага ташланди. 85 ёшли Чорибобо Деҳқонов барчани унумли меҳнатга даъват этди. Ўша куни хирмонга барака кирди. Орадан бир ҳафта ўтгач «Хўжаипок» жамоа хўжалиги туманда биринчи бўлиб давлатга пахта топшириш режасини бажарди. Одамларда масъулият ҳисси ортаётганлиги, миллий ғурур кучайиб бораётганлиги ҳам қувончли ҳолдир.

«Дўстлик» хўжалиги раиси Абдуназар Холматовга осонмас. Қачон қараманг куйди-пишди бўлиб юради. Боиси экинларнинг юз фоизи насослар ёрдамида сув ичади. Ерлар кучсиз, ишчи кучи кам. Шундай бўлса-да, асл деҳқонлар ишнинг қаловини топдилар. Андижон технологияси дадил жорий этилди. Бу борада Содиқ Эшимов, Абдулазиз Оллаёров, Панжи Халилов қабилар намуна бўлишди. Улар бошлиқ жамоаларда ҳосилдорлик гектарига 8 центнерга ошди. Мавсумнинг чинакам қаҳрамонлари — «Пахтакор» хўжалигидан Эшниёз Олтиев, Урол Оллоёров, «Дўстлик» хўжалигидан Бойсари Алламуродовлар эса ҳосилдорликни 10 центнерга оширишга эришишди. Шу тариқа пахтачиликда туб бурилишга эришилди. Ғалвир сувдан кўтарилаётганда ўзимча фикр қиламан: иқтисодий ислоҳотларнинг изчил амалга оширилиши, жамоаларда соғлом, ишчанлик муҳити яратилганлиги, чўлқуварлардаги ишонч, иштиёқ, ялпи сафарбарлик пахтачиликдаги қолоқликка барҳам берди.

Демак, раҳбарлар, мутахассислар одамлар қалбига чинакам йўл топсаларгина мақсадга эришадилар. Энди қуруқ ваъдалар бериб, сувдан қуруқ чиқадиганлар замони ўтди. Обрў-эътибор меҳнатга яраша!

Юқорида миллий ғурур ҳақида фикр юритдик. Улуғларимиз тўғри таъкидлашади: ғурурли инсонни енгиб бўлмайди. Ҳар ким ўз ўрнини, ўз қадрини билиши керак. Яхши эслайман, кунларнинг бирида бозорларни кўздан кечириб дала томон ошиқаётгандим. Бир гуруҳ отахонлар рўбарў бўлишди.

— Ғалла етиштиришдаги камчиликларга барҳам бериш, соҳани иқтидорли ёшлар ҳисобига мустаҳкамлаш вақти етди, — деди нуронийлардан бири. — Оғзига кучи етмаганлар бекорчи гапларни айтишаяпти. Бизнинг шароитда ҳам ғаллачиликни жадал ривожлантирса бўлади. Унумдор ерлар ажратилса, сара уруғ, ўғитдан танқислик бўлмаса ютуққа биз кафил.

Қимматли маслаҳатга амал қилиб энг тажрибали кишиларни жалб этдик. Кучимиз етганича ўзимиз сара уруғ ҳозирладик, қолганини Андижондан келтирдик. Ғалла майсалари айниқса қиш ойларида яхши парвариш қилиниб, ўғитга тўйинтирилди. Пировард натижада бу йил баракали ҳосил етиштирилди. Уриму йиғим уюшқоқлик билан амалга оширилди. Паҳлавон «КЭЙС»лар деҳқонга мададкор бўлди. Ҳосилдорлик туман бўйича биринчи марта гектарига 29 центнерни ташкил этди. Бу чўл шароитида яхши натижа. Давлатга дон топшириш режаси 111 фоизга бажарилди.

Ҳаммаси иқтисодга боғлиқ. Туман хўжаликлари қаддини ростлай бошлади. Ҳалол меҳнат эвазига топилган бойлик эл корига ярамоқда. Қишлоқ инфратизимини ривожлантириш юзасидан белгиланган тадбирлар бирин-кетин амалга оширилаяпти. Ният икки йил ичида аҳолини газ билан тўла таъминлашга эришиш, водопровод сувидан баҳраманд этиш. Бунёдкорлик ишлари жонланиб бораяпти. Касалхона биноси тез суратда бунёд этилмоқда. Замонавий турар жой ҳам яқин вақт ичида фойдаланишга топширилади. Йўллар таъмирланди, бозор қурилди, турли муассасалар иш бошлади. Муаммоларимиз ҳам етарли. Маданий-маиший, савдо хизматини намунали йўлга қўйиш учун ҳали кўп иш қилишимиз керак.

Шу ўринда айрим мулоҳазалар билан ўртоқлашсак: бу йилги шароитда вилоятимиздаги баъзи туманлар, хўжаликларда иш натижалари кутилганидек бўлмаяпти. Сабаби кимлардир иқтисодий ислоҳотлар моҳиятини ҳанузгача тўла тушуниб етмаган кўринишади. Бозор шароитида ҳар ким ўз кучига, салоҳиятига ишониши керак. Кимнингдир ёрдамига, мададига кўз тикдингми асло биринг икки бўлмайди. Буни бандихонликлар қалбдан ҳис қилишмоқда. Туман ҳокимлиги техникага таянмаслик кайфиятида юрган кимсаларга нисбатан муросасиз бўлганлиги мудроқ қалбларни уйғотди. Энди юксалишнинг ёркин йўлига чиқиб олдик. Омадни қўлдан чиқармаслик учун бундан буён ҳам ҳамкору ҳамжиҳат ишлайверамиз!

Абдиназар ЧОРШАНБИЕВ,
Бандихон тумани ҳокими.

ВИЛОЯТ ГАЗЕТАЛАРИ САҲИФАЛАРИДА

ХОЛИС ХИЗМАТ

«ҚАШҚАДАРЁ». Вазирлар Маҳкамасининг «Республикада тери ва мўйина хом ашёларини тайёрлаш савдо бирлашмаларини тузиш тўғрисида»ги қарори чорвадорлар, умуман қишлоқ аҳли учун кўп қулайлик яратди. Мазкур қарорга асосан вилоятда тери-мўйина хом ашёси тайёрлов савдо бирлашмаси ташкил этилди. Қамаши туманида фаолият кўрсатаётган бирлашманинг вилоят, шаҳар ва туманларида 13 та тайёрлов таянчлари ишлаб турибди. Бирлашманинг асосий вазифаси аҳоли, жамоа хўжаликлари ҳамда фермерлардан териларни товар айрибошлаш, ёки нақд пулга сотиб олиш орқали давлат корхоналарига йиғиб топширишдир. Бирлашма бир йил давомида қорамол терисидан 30 минг дона, эчки, қўй ва бошқа турдаги терилардан 90 минг дона топшириш мажбуриятини олган эди. Ҳозирги кунда у ошиғи билан уддаланди.

ЙЎЛОВЧИ ТАЛАБИ ЭЪТИБОРДА

«ФАРҒОНА ҲАҚИҚАТИ». Айрим корхона, хўжалик раҳбарлари билан суҳбатлашсангиз, бозор иқтисодиёти қийинчиликларини рўкач қилиб, ўзларининг бепарволикларини хаспўшлашга ҳаракат қилади, деб ёзади Т. Ҳамидов. — Фарғона туманидаги 26-автобус саройи раҳбарияти эса бу соҳада ўзгача йўл тутди. Икки йилдирки, корхонада режалаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги усуллари дадиллик билан амалга оширилмоқда. Натижада ишчи ва ҳайдовчиларнинг меҳнатга бўлган иштиёқи ўсди, аҳолига транспорт хизмати кўрсатишда сезиларли ўзгаришлар рўй берди. Юк ташиш учун кетган харажатлар режадагидан камайтирилди. Натижада 4,5 тонна ёнилғи тежалиб, соф фойда кўпайди. Қобилжон Шаропов раҳбарлик қилаётган бригадада йил бошидан буён 950 минг ўрнига 990 минг йўловчига хизмат кўрсатилди. Корхонада меҳнат қилаётганларга ҳар жиҳатдан қулай шароит яратилмоқда. Яқинда қуриб битказилган турар-жой биноси ишчи ва ҳайдовчиларга тақсимлаб берилди.

СУВНИНГ ИСРОБИ КИМНИНГ БЎЙНИГА?

«АНДИЖОННОМА». Менга қолса «Сув бу ҳаёт, унинг бир томчисини авайлайлик» дея ҳар жойда тарғибот қилаётган вилоятимиздаги сув-оқава бошқармаси, табиатни муҳофаза этиш қўмитаси, «Экосан» жамғармаси, СЭС каби ташкилотларнинг раҳбарларини автобусга ўтказиб, шаҳримиздаги Ҳакимов кўчасининг бошланишига олиб борган бўлардим, деб куюнчаклик билан ёзади Тўлқин Сиддиқов. Бу ердаги 15—17 хонадонлар рўпарасида иккита катта ҳовуз пайдо бўлган. Чунки шу кўчадан ўтган тоза ичимлик суви қувури ёрилган. Катта ҳажмдаги сув аввал биринчисига, кейин иккинчисига ўтиб, сўнгра кўча четидаги ариққа қуйиларди. Мутахассислар тузатишар деб ўйлагандик. Лекин кунлар, ҳафталар, мана йиллар ўтаяптики, ҳар томчисини авайлаш зарур бўлган ичимлик суви беҳуда исроф бўляпти. Шаҳар сув-оқава идораси вакиллари бир-икки келишиб, у-бу қилган бўлишди-ю, кейин боре, дея кетган бўйи қорасини кўрсатишмаяпти.

Энг ачинарлиси, кўпчилик бу ҳолга томошабин бўлиб турибди. Қувурни ўнглаб, кўчани тартибга соладиган мард топилармикан?

МАКТАБГА ЮНЕСКО МАДАДИ

«НАМАНГАН ҲАҚИҚАТИ» Чортоқ тумани халқ таълими бўлимига қарашли Короскон қишлоғидаги 33-ўрта мактаб ташкил этилганига 7 йил бўлди. Ана шу қисқа даврда мактабда таълим-тарбия борасида муносиб ютуқларга эришилди. Бугунги кунда тумандагина эмас, вилоятда ҳам намунали ҳисобланган ушбу даргоҳда ўқувчилар бошланғич синфлардаёқ инглиз тили, математика, информатика фанларидан чуқур билим олишмоқда.

Қишлоқ шароитида ўқувчиларга бугунги кун талаби даражасида илму одоб ва ҳунар ўргатилаётган ушбу мактаб ўтган йили ЮНЕСКО Халқаро ташкилоти эътиборига тушди. Шундан буён ЮНЕСКО мактабга жаҳондаги барча мактаблар ҳаёти акс этган журналларни, ривожланган мамлакатларнинг ўқитиш услублари ҳақидаги мақолаларни, жаҳон стандартлари даражасидаги методик қўлланмаларни юбормоқда. Янги 1997 — 1998 ўқув йилининг бошидан таълим-тарбия борасида ўқитишнинг ана шу илғор усулларидан фойдаланиш кенг йўлга қўйилди.

ҲОМИЙЛАР ҲИММАТИ

«СИРДАРЁ ҲАҚИҚАТИ». Ширин шаҳридаги Халқлар дўстлиги шоҳкўчаси билан Жанубий Мирзачўл канали қирғоғи оралиғида янги спорт соғломлаштириш мажмуи бунёд этилди. Олдин бу ерда қайиқда эшкак эшиш спорт базаси бўлиб, унда турли хил сув спорти мусобақалари ўтказиларди. Яқинда Сирдарё ГРЭС қурилиш бошқармаси, Сирдарё энергетика таъмирлаш корхонаси жамоалари ҳомийлигида теннис корти ва футбол ўйингоҳи қурилиб, ишга туширилди. Фарғона атрофида болалар дам олиш хиёбони ҳам бунёд этиляпти.

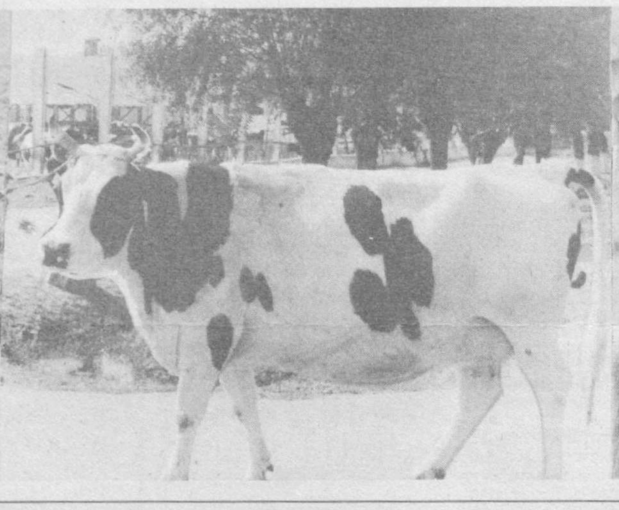

ТАДБИРКОРГА ТОЛЕ ЁР

Наманган туманидаги «Олти қаҳрамон» сертармоқ жамоа хўжаликларидан. Жамоа жорий йилда 661 гектар ерга чигит экиб, ҳар гектар ердан 35 центнер ўрнига 42 центнердан пахта териб олди. Етиштирилган ҳосилнинг 1000 тоннаси уруғлик учун қабул қилинди.

Хўжаликда мош, ловия, шоли, ғалла етиштиришга ҳам жиддий эътибор берилмоқда. Чорва учун тўйимли озуқа ...тириш йўлга қўйилган. Айниқса, оралиқ экин экиб, ...ш озуқа етиштириш ўз самарасини бермоқда. Бу йил ...орий экинлардан олинадиган даромад икки ярим мил...н сўмни ташкил этмоқда.

...6 гектар майдонга экилган оралиқ аралаш экинлардан ... тоннадан ошириб озуқа олинди. Бу ерда кузги силос ...йёрлашда янгича усул қўлланилди. Кузги маккажўхори ...млигини ҳисобга олиб майдаланган маккажўхорига со...он теппа-тенг аралаштирилиб, силос тайёрланди. Бу ...илан кўк поядаги қанд моддасини сақлаб қолишга ва ...уруқ сомондан унумли фойдаланишга эришилди. Бу яхши самара берди. Хўжаликдаги 300 бош соғин сигирнинг ҳар биридан 3100 литрдан серқаймоқ сут соғиб олинди. Натижада чорвачиликдан катта фойда олинди. Соғин сигирлар Голландия усулида боқилмоқда. 460 гектар ерга кузги ғалла экилди. Айни кунларда буғдой майсаларининг ўсиши яхши.

Хўжаликда чет эллик деҳқонлар билан ҳамкорлик қилиш йўлга қўйилган.

Америкадан келтирилган писта уруғи бу йил 6 гектар дондан бўшаган майдонга экилди ва яхши ҳосил олинди.

Хўжаликда давлатга пилла, дон, мева, сабзавот маҳсулотлари сотиш йиллик режалари ҳам муваффақиятли уддаланди. 1997 — инсон манфаатлари йилида хўжалик аъзоларини ижтимоий ҳимоялаш ва иқтисодий турмуш шароитини яхшилашга алоҳида эътибор берилмоқда.

Суратларда: 1. Чорва учун экилган аралаш экинлар. 2. Зотдор сигирлар. 3. Молбоқар Турғунбой Тошлонов.

Т. МАҲКАМОВ олган суратлар.

ҚУВА ДУНЁ БОЗОРИДА

«ҚУВАСОЙЦЕМЕНТ» ҳиссадорлик жамияти мулкчилик шаклини ўзгартиргач, асосий эътиборни маҳсулот сифатини оширишга қаратди. Жамоанинг бу борадаги изланишлари тезда ўз самарасини берди. Куни кеча Испаниядан хушхабар олинди. Мадрид шаҳрида ўтказилган халқаро кенгашда Қувасойда ишлаб чиқарилган цемент, шифер, алибастер намуналари юқори баҳоланиб «Сифат учун халқаро олтин юлдуз» белгиси билан тақдирланди. Унда дунёдаги 500 дан ортиқ фирма ва компания ўз маҳсулоти билан иштирок этди. Бу муваффақият қувасойликлар маҳсулоти жаҳон бозорида машҳур бўла бошлаганининг далилидир.

Деҳқон (фермер) хўжаликларида

АҚЛ ЁШДА ЭМАС, БОШДА

Толибжон 1987 йилда Зебунисо номли мактабнинг 8-синфини битириб, Шаҳрисабз қишлоқ хўжалик техникумига ҳужжат топширди. Имтиҳонлардан муваффақиятли ўтиб, техникумнинг иқтисодчи-ҳисобчилик бўлимига ўқишга қабул қилинди. У 1990 йилда техникумни битириб, Темур Малик номли жамоа-ширкат хўжалигига қарашли «Шакаржуй» пахта қабул қилиш пунктига ишга келди. Бу ерда уни ёрдамчи ҳисобчи вазифасига ишга қабул қилишди. Ҳисоб-китоб ишларини аниқ ва пухта бажаришни тезда ўзлаштириб олган Т. Қудратов ишбилармонлиги, камтарлиги билан тез орада обрў-эътибор топди.

У йигитлик бурчини шараф билан адо этгач, 1993 йилда армия сафидан қайтди. Сўнг, Абдуназар Қурбонов бошлиқ фермер хўжалигига ишга кирди. Тадбиркор фермер унга амалий ёрдам берди. Чорвадорлик касбининг сир-асрорларини ўргатди. Ишига пухта йигит борини бинойидек ўрганди.

Қарийб тўрт йилдирки, Толибжон Қудратов мустақил фермер хўжалигига раҳбар. Дастлаб 3 гектар ерда иш бошлаган тадбиркор деҳқончилик билан шуғулланди. Беда ва пахтадан мўл ҳосил етиштирди. Шу йилнинг апрель ойида Касбидаги Темур Малик номли жамоа-ширкат хўжалиги унга яна 10 гектар ер ажратди. Серғайрат фермер 2 гектар ерга экилган буғдойдан 7,2 тонна ҳосил олди. Давлатга 3,6 тонна сифатли дон сотди. Айни кунларда деҳқон фермер хўжалигида келгуси йил мўл ҳосилига тараддуд авжида. Эрта кузда агротехника қоидаларига амал қилиниб, 2 гектар ерга буғдойнинг серҳосил, эртапишар «Санзор—8» нави экилди.

«Учқун» деҳқон (фермер) хўжалигининг раҳбари Толибжон Қудратов 7,5 гектар майдондаги пахтазордан ҳам мўл ҳосил етиштирди. Гектаридан шартнома бўйича 30 центнердан хом ашё сарамжомлаш кўзда тутилган эди. Шартнома ортиғи билан бажарилди.

Фермер хўжалигида пахтачилик билан бирга чорвачилик ҳам ривожланаяпти. Йил охиригача эл дастурхонига 12 центнер гўшт етказиб берилади. Айни кунларда ширали озуқалар билан боқилаётган новвослар бир кеча-кундузда 850—900 граммгача этига—эт қўшаяпти. Ҳар бир новвоснинг тирик вазни 600 килограммга етказилгандан кейин гўштга топширилади. Чорва молларини озиқлантириш мақсадида 3,5 гектар ерга экилган бедадан тўрт ҳосил олинди. Ҳар гектар ердан олинган беда 140 центнерни ташкил этаяпти. Беданинг бешинчи ўрими кўк ҳолда чорва молларига едириляпти. Келгуси йилдан давлатга қоракўл тери, гўшт ва сут маҳсулотларини кўплаб сотиш йўлга қўйилади. Молларни парваришлаш, қишлов учун озуқа жамғаришда Гулсара Қўзибоева, Ойдин Қурбонова, Асқар Очилов, Фароғат Очилова, Гуландон Сайдаева сингари фермер хўжалиги аъзоларининг хизмати катта.

Деҳқон-фермер хўжалиги ва жамоа ўртасида тузилган шартномага асосан хўжалик ишбилармонларни техника, ёқилғи-мойлаш материаллари билан таъминлаяпти. Экинларга керак пайтда белгиланган миқдорда оби-ҳаёт етказиб берилаяпти. Хўжалик билан «Учқун» деҳқон-фермер хўжалиги ўртасида тузилган шартнома бир йиллик бўлиб, йил бошида янгиланади. Фермер Толибжон Қудратов хўжалик раҳбарлари билан ҳамкор. У бирор марта раҳбарлардан нолиб гапирган эмас.

Ақл ёшда эмас, бошда дейдилар. Толибжон эндигина 25 ёшга тўлди. Аммо ишларини кўриб қойил қолади, киши. У доим эртанги кун режалари, орзулари билан яшайди. Унинг асосий мақсадларидан бири яқин келажакда фермер хўжалигида боқиладиган қорамолларни 50—60 бошга етказиш, ҳар йили 10—12 тонна гўштни эл дастурхонига етказиб бериш. Алмашлаб экиш ҳисобига пахта, беда майдонларидан олинадиган ҳосилни кўпайтиришдир. Ана шу мақсадлар йўлида тинимсиз изланаётган Касби туманидаги Темир Малик номли жамоа-ширкат хўжалиги ҳудудида ташкил топган «Учқун» деҳқон-фермер хўжалигининг бошлиғи Толибжон Қудратовнинг орзу-ниятлари кўп.

Жўра ЮСУПОВ.

ЕРНИ СИЙЛАГАН — ЭЛНИ СИЙЛАЙДИ

Пойтахт вилоятининг сабзавотчиликка ихтисослашган Тошкент тумани миришкорлари шу кунгача шаҳарликларга олти минг тоннадан ортиқ карам, ўн икки минг тоннага яқин узум, кўплаб картошка ва бошқа сабзавотлар — жами 31 минг тонна қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб берди. Картошкадан ҳар гектар ҳисобига ўртача 13 тоннадан ҳосил йиғиштириб олинди. Айрим хўжаликларда бу кўрсаткич 20-24 тоннага етди.

— Ерни ардоқлаган деҳқонгина мўл ҳосилга эга бўлади, — дейди туман агрофирмаси раисининг ўринбосари М. Йўлдошев. — Бу шунчаки гап эмас. Тўла гектарга эга бўлиш сабзавотчиликда муҳим аҳамиятга эга. Ахир ҳосил гектардан олинади-ку. Орамизда ҳали ҳам ерни номига шудгор қиладиганлар топилади. Лозим бўлган минерал ўғитни вақтида беришни, маҳаллий ўғит эса ер малҳами эканлигини унутмаслик керак.

Деҳқон билиб гапиради. Ишни режали ташкил этаётган хўжаликлар деҳқончиликдан яхшигина даромад кўрмоқда. Жумладан, Ғуломмаҳмуд Абдуллаев номидаги хўжалик деҳқонлари эрта баҳорда ўттиз гектар майдонга пленка остига карам экиб ҳосилни эрта узди. Дастлабки ҳосилнинг ҳар килоси ўттиз сўмдан сотилди. Энг муҳими, хўжалик сабзавоткорлари кўчатни плёнка остига экиш афзаллигини амалда кўрсатиб бердилар. Бу тажрибани бошқа хўжаликлар ҳам ўрганса арзийди.

Туман сабзавоткорлари экиндан бўшаган майдонларни пешмапеш шудгорлаб келгуси йил ҳосилига замин яратмоқда. Айни пайтда 2150 гектар майдоннинг 1600 гектари сифатли шудгорлаб қўйилди. Қолган майдонларда такрорий экилган турп, шолғом етилиб турибди. Уларга совуқ таъсир этмайдими? Мутахассислар бу экинларнинг ёпинчиғи ўзи билан, биринчи совуққа чидайди дейишмоқда. Айни пайтда уларни кавлаб олиш жадаллашмоқда.

Мўл ҳосил етиштиришда ўғитдан самарали фойдаланиш туман деҳқонларининг азалий одати. Зеро, ерни алдаб бўлмайди. Туманда бу йил 15 минг тонна маҳаллий ўғит жамғарилди. Аммофос солинган 600 гектар ер ҳайдалиб сабзавот экиш учун тайёрлаб қўйилди.

Туман сабзавоткорлари шаҳарликлар дастурхонига қишин-ёзин ноз-неъматлар етказиб бермоқда. Зеро, серқуёш мамлакатимизда йил ўн икки ой маҳсулот етиштириш мумкин. Қирқ гектарга яқин майдонни эгаллаган иссиқхонада мунтазам равишда лимон, бодринг, ошқўк ва бошқа тансиқ маҳсулотлар етиштирилмоқда.

(ЎзА).